ateitis

7
1967

ATEITIS LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO eina nuo 1911 m. ŽURNALAS

1967 metai rugsėjis Nr. 7

ŠIAME NUMERYJE:

Komentarai 193
Ateitininkai ir Vatikano susirinkimas — kun. V. Bagdonavičius, M.I.C. 194
Niekas (šioks toks niekas) — Aleksandras Pakalniškis Jr. 199
Dienoraštis (iš Moksleivių Ateitininkų jubiliejinės stovyklos) — Algė Zundytė 200
Dar apie stovyklą — Liucijus Alenskas 207
Stovykla — principų įgyvendinimo mokykla — Danutė Navickaitė 208
Jubiliejinės stovyklos vakarinės programos — Danguolė Stončiūtė 209
Draugas (eilėraštis) — Kęstutis Sušinskas 212
Svajonės (eilėraštis) — Kęstutis Sušinskas 212
Kodėl (eilėraštis) — Teresė Slotkutė 212
Kluonas (eilėraštis) — Jurgis Bradūnas 212
Susitikome prie Spygio (Sendraugių stovykla) — Arūnas Liulevičius 213
Ateities Spinduliai — jaunučių skyrius 214
Tu jam padėk — G. I. 215
Rudabarzdžiai anapus jūros — G. I. 216
Lietuvių liaudies pasaka apie išmintingą senelį 217
Miško kryžiažodis (galvosūkis) 218
Gėlės ant stalo (eilėraštis) — Rasa Arbaitė 218
Vasaros rūpestis (eilėraštis) — Vilija Malciūtė 218
Fantastiškos kelionės: Antroji pasaka — Linas Kojelis 219
Vox Populi (laiškas, kuris turėjo būti straipsnis) 220
Apie Ateitininkų Federacijos rinkimus 222
Iš plataus pasaulio (kronika) 223
Kreivos šypsenos 224

Viršelis: Rudenio saulė . . .. nuotrauka **Uosio Juodvalkio**

Šį numerį sulaužė **Gediminas Naujokaitis.** Vox populi, Iš plataus pasaulio, Ateities spindulių ir Administracija praneša vinjetės: **Teresės Idzelytės.**

REDAKCIJA: reportažas — **Salvinija Gedvilaitė**; jaunesniųjų moksleivių skyrius — **Gintarė Ivaškienė**; narės — **Vincė Juškaitė, Gabija Juozapavičiūtė** ir **Rima Salytė**; foto ir techninė priežiūra — **Gediminas Naujokaitis**; vyresniųjų moksleivių skyrius — **Antanas Sabalis**. Redakcijos adresas: ATEITIS, 80-23 85th Drive, Woodhaven, New York 11421.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata $3.00, garbės prenumerata $10.00; visur kitur laisvajame pasaulyje $3.00.

Administratorius: **Kazys Vainius** — ATEITIS, 64-09 56th Road, Maspeth, New York 11378.

Spaudos darbus atlieka Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine
Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Yearly subscription in US and Canada $5.00. Single copy 50 cents. Entered as second class matter and second class postage paid at the Flushing, New York Post Office.

• NIEKADA NEPAMIRŠIME . . .
• SENDRAUGIAI GELBĖS JAUNIMĄ
• REIKIA GLOBĖJŲ SUVAŽIAVIMO

ATEITIS

Šių metų birželio mėn. 9 d. Romoje mirė vyskupas Pranas Brazys, MIC, popiežiaus Pauliaus VI paskirtas ypatingu vyskupu Europos lietuviams išeivijoje. Savo pareigomis ir asmenybe tai buvo ypatingas mūsų vyskupas.

Ateitininkas nuo gimnazijos laikų, velionis vyskupas niekada nuo mūsų neatitrūko nei įvairių rūpesčių varginamas, nei per svečias šalis keliaudamas.

Kilimu marijampolietis, aukštuosius mokslus baigė Romoje; turėjo filosofijos ir teologijos daktaro laipsnius. Devynerius metus praleido Argentinoje; ten įsteigė ir redagavo laikraštį "Laiką", suorganizavo lietuvišką spaustuvę ir buvo viso to krašto lietuvių sielovados tvarkytojas.

Ypač paskutiniu metu velionis vyskupas rūpinosi ateitininkų reikalais ir jų problemomis. Niekada nepamiršime jo rūpesčio ir domėjimosi lietuvių katalikiško jaunimo veikla ir darbais.

Tegu Viešpats jam atlygina už pasišventimą Bažnyčiai ir pasiaukojimą Lietuvai.

•

Š. m. rugpiūčio mėn. 11-13 dienomis Dainavoje įvyko Ateitininkų Sendraugių suvažiavimas. Jis mus sudomino tuo, kad sendraugiai ten padarė tokį nutarimą katalikiškojo lietuvių jaunimo naudai, kuris yra labai konkretus ir, reikia tikėtis, bus labai efektingas. Tai nutarimas pakelti sendraugių metinį nario mokestį nuo dviejų iki — keturiolikos dolerių. Nario mokesčio pakėlimas, kaip teko girdėti, bus panaudotas moksleivių ir studentų ateitininkų reikalams. Šis sendraugių sprendimas seniai buvo reikalingas. Esame įsikūrę turtingiausioje pasaulio šalyje jau 16 metų ir katalikų intelektualui paaukoti visiems ateitininkų reikalams du dolerius per metus, sakytume, — lyg ir gėda. Dabar jau dalykai įgauna rimtas proporcijas, ypač, kad jaunimo reikalams tikrai paramos reikia. Esame tikri, kad ypač moksleiviai ateitininkai šį sendraugių žestą sutiks su džiaugsmu, viltimi ir dėkingumu.

Ta pačia proga įdomu pastebėti, kad šį nutarimą suvažiavime palaikė ir pravedė vyresniosios kartos sendraugiai, o iš jaunesniųjų sendraugių pusės lyg ir susilaukta pasipriešinimo. Čia jau problema mūsų sociologams, bet kiekvienu atveju nutarimas praėjo, ir sendraugius sveikiname už tokį greitą mūsų jaunimo reikalų supratimą.

•

Moksleivių ateitininkų kuopų veikimas remiasi globėjais. Tai yra tie užkulisiniai tylieji darbininkai, kurie sudaro vietines veikimo sąlygas, saugo lietuviškumą, auklėja, prižiūri programas ir atlieka visus panašius darbus. Globėjo gyvenimas nėra lengvas: paklauskite kurio tik norit globėjo, ir jis jums paaiškins. Dar labiau jo darbas pasunkėja, kada metodika ir technika reikalauja pakeitimų ir pagerinimų.

Globėjo padėtis moksleivių sąjungoje dar nėra oficialiai definuota: kartais pasidaro tikrai neaišku, kas skiria ar kviečia globėją, prieš ką globėjas atsakingas už savo veiklą, ir kokie jo santykiai su tėvų komitetu, vietos sendraugiais ir kitais globėjais.

Visiems panašiems klausimams spręsti, globėjai turėtų susirinkti ir išsikalbėti. Vasaros metu stovyklose išsikalbėjo moksleiviai, dabar būtų laikas tai padaryti jų globėjams. Beveik visiems jiems reikia paramos ir pagalbos; ją daug lengviau organizuoti ir įvykdyti, jei globėjai galėtų susitarti, kokios paramos jiems labiausiai reikia. Reikia globėjų suvažiavimo.

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible]DO BIBLIOTEKA

ATEITININKAI IR VATIKANO SUSIRINKIMAS

KUN. V. BAGDONAVIČIUS, M.I.C.

teigia: kad Lietuvos Katalikybė jau šio šimtmečio pradžioje buvo labai moderni... dabar Bažnyčioje daroma tokių dalykų, kurie ateitininkijoje jau buvo pribrendę... lietuviai liturginės reformos atžvilgiu eina pirma jos... net mūsų atsilikimai pasidaro moderniški...

Lietuviška katalikybė yra moderni

Pažvelgti kartu į ateitininkų sąjūdį ir į Bažnyčios susirinkimą yra labai vaisingas sugretinimas. Šitoks klausimo pastatymas duo da atsakymą tiems, kurie sako, kad II Vatikano Susirinkimas yra per didelė, nepribrandinta naujenybė, kuri Bažnyčiai daro dau giau blogo negu gero. Ateitininkija ruošė šiam susirinkimui kelią. Iš kitos pusės, šitoks klausimo pastatymas prilaiko tuos, kurie nori eiti perdaug toli ir mesti iš Bažnyčios viską, kas buvo Bažnyčioje prieš šį susirinkimą. Kaip tik Ateitininkijos šūkis "Visa atnaujinti Kristuje!", paskelbtas Bažnyčioje Pijaus X, dabar jau šventojo, praėjusio šimtmečio viduryje, mus sujungia su tuo, kas geriausio buvo atsiekta Bažnyčioje 19 šimtmetyje. Jis padeda suprasti, kodėl atsirado II Vatikano susirinkimas, kuris iš tikrųjų yra sukeltas šūkio: "Visa atnaujinti Kristuje!".

Kad galėtume tuo patikėti, pažiūrėkime, kaip šis šūkis veikė Lietuvos šviesuomenę šio šimtmečio pradžioje. Tas žvilgsnis mums parodys, kokie yra jo ryšiai su antruoju Vatikano susirinkimu.

Prieš pradedant šią ekskursiją, reikia pasisavinti vieną tiesą, kuri daugeliui jaunųjų ateitininkų atrodys neįtikima. Tą tiesą galima būtų išreikšti įvairiais būdais, tačiau gal paprasčiausias jos išreiškimas bus pasakant, kad Lietuvos katalikybė šio šimtmečio pradžioje buvo labai **moderni.** Jums tai atrodys svetima, tačiau nepaisant to, tai yra tiesa. Tik jūs atsiminkite, kaip jūsų tėvai ir kiti vyresnieji giminės ir draugai, atvykę Amerikon, buvo giliai nepatenkinti kai kuriais Amerikos katalikų reiškiniais. Daug kas jiems čia atrodė permažai visuomeniška, nepakankamai dvasiška, perdaug biurokratiška. Jie ypač pasigedo tampresnio ryšio tarp visuomenės ir kunigijos. Man nėra reikalo čia daug apie tai kalbėti. Jūs apie tai esate net perdaug prisiklausę savo šeimose. Jūsų vyresniųjų negalėjo patenkinti nei tvarkingos pamaldos, nei turtingi bažnyčių įrengimai. Jie kažko čia pasigedo, ką jie nei patys ne visada gebėjo išreikšti.

Ko jie pasigedo, tai ir yra kaip tik tai, ką dabar daro II Vatikano susirinkimas; ir reikia pripažinti, kad jis daro net daugiau, negu jūsų vyresnieji sugeba sekti. Tačiau II Vatikano susirinkimas daro daug tokių dalykų, **kurie ateitininkijoje jau buvo pribrendę ir ką jos vadai vienoje ar kitoje formoje buvo atstovavę lietuvių tautai.**

Sąžinės laisvė ir Šalkauskis; Kuraitis ir Krupavičius

Paimkime štai II Vatikano dekretą apie sąžinės laisvę, kuris tiek daug garų yra sukėlęs Bažnyčioje ir kuriuo jau žmonės suskubo pasinaudoti ne tik geram, bet ir blogam.

Idėjos, kurios glūdi šio dekreto gelmėse, buvo gyvos ateitininkijoje prieš 40 ar 50 metų. Paskutinė, gal būt savo forma artimiausia, šiam Vatikano dekretui apraiška ateitininkijoje buvo St. Šalkauskio studija, paskelbta apie 1939 metus "Tiesos Kelyje", kurios vardas buvo "Gyvoji Dvasia". Jau tame savo rašte Šalkauskis kėlė mintį, kad Šv. Dvasia veikia ne tik popiežių, kunigus ir vyskupus, **bet ir kiekvieną tikintį žmogų.** Jis skatino ateitininkus veikti išeinant iš savo įkvėpimo, kurį jie gauna iš Šv. Dvasios ir nelaukti savo veikimui paskatų vien iš Bažnyčios organų įsakymų ar įstatymų. — Ką daugiau padarė II Vatikano susirinkimas? — Nieko daugiau, tik praktišką ir plačiau galiojančią išvadą, kad kiekvienas žmogus yra laisvas savo religiniame apsisprendime.

Kitas didelis ateitininkas, apie kurį jūs jaunieji mažiau žinote, bet kuris šiuos žodžius rašančio akyse stovi ne žemiau už prof. Šalkauskį, yra prof. prel. Pranas Kuraitis. Tą pačią laisvės problemą jis labai išryškino dorinėje srityje. Jis jau prieš 30 metų skelbė

didelę dorinę tiesą, kuri tada ne visiems mum buvo pilnai suprantama, kad, **kai žmogaus gyvenime susikerta du reikalavimai: įstatymo reikalavimas ir sąžinės diktuojamas dorinis reikalavimas, žmogus turi paklausyti sąžinės reikalavimo, o ne išorinės teisės.**

Pavyzdžių panašiem konfliktam gyvenime netrūksta. Bet pats didžiausias šio dėsnio pritaikymas Lietuvoje įvyko žemės reformos atveju. Įstatymas tada sakė, kad žemė priklauso jos savininkams, nepaisant to, kaip jie ją naudoja. Lietuvos visuomenininko — politiko sąžinė tuo tarpu sakė, kad reikia aprūpinti pragyvenimo priemonėmis šimtus tūkstančių neturtingų Lietuvos žmonių. Ir prel. M. Krupavičius nesivaržė eiti iš vien su socialistais, nusavinti žemes ir jas atiduoti tiems, kuriems jos reikia.

Vatikano sąžinės laisvės principas šitokį elgesį iškilmingai pripažino. Mes dar neturime didelių darbų, atliktų Vatikano II sąžinės laisvės principu. Bet be abejo ateinantys dešimtmečiai jų parodys. Jūs naujoji ateitininkų karta tai padarysite. Ir tai darydami jūs būsite ne mažiau ateitininkai, negu Vatikano II katalikai.

Kunigai ir pasauliečiai

Dabar paimkime kitą Vatikano II idėjų spiečių, kuris sukasi apie tai, kad **Bažnyčia yra Dievo tauta.** Iš čia seka pasauliečių vaidmuo Bažnyčioje, kuris reiškiasi ne vien klusnumu mokomajam autoritetui, bet ir savo reagavimu į jį. Ir tas reagavimas Bažnyčią liečiančiais klausimais, pasak Vatikano II susirinkimo, yra pasauliečiams ne tik privilegija, **bet ir pareiga.** Tai reiškia, kad, kai pasauliečiai mato ką nors taisytino ir gerintino Bažnyčioje ir kai yra reali galimybė tai padaryti, jie turi net pareigą atitinkamu būdu **kelti savo balsą.**

Šiuo atveju mes susitinkame su dvasiškijos ir pasauliečių atsiribojimu vieni nuo kitų klausimu. Kaip tik jūsų tėvai ir vyresnieji ir šiuo atžvilgiu pastebėjo didelį skirtumą tarp Lietuvos ir Amerikos kunigijos.

Reikia sutikti, kad nėra kito krašto pasaulyje, kuriame kunigas būtų taip gerbiamas, kaip Amerikoje. Tai yra airiškos — angliškos tradicijos garbė. Taip pat reikia pripažinti, kad nėra kito krašto Bažnyčioje, kuriame tikintieji taip tvarkingai atliktų savo sekmadienio pareigą ir kitas pareigas, pramatytas Bažnyčios įstatymais, kaip Amerikoje. Tačiau negalima neigti ir to fakto, kad tarp pasauliečių ir kunigijos čia nėra labai tampraus bendradarbiavimo. Taip pat ir tarp tų žmonių, kurie susirenka sekmadienio Mišioms nėra tarpusavio **visuomeninio** ryšio. Dėl to po II Vatikano susirinkimo religinėje spaudoje pasipylė garsų, keliančių klausimą, ką reikia daryti, kad parapija pasidarytų tikra bendruomene.

Jeigu su šia problema mes grįžtume į Lietuvos ateitininkus ir apskritai į katalikišką susipratusią Lietuvos visuomenę, mes ten rastume kitus santykius. Tiesa, kunigas ten nebuvo taip išskirtinai gerbiamas, tačiau **jis nebuvo ir išsiskyręs iš visuomenės.** To fakto liudijimą galima pastebėti visame mūsų išeivijos kelyje, kur kunigai buvo visada kartu su kitais žmonėmis stovyklose ir darbovietėse.

Arkivyskupas Mečys Reinys ir prof. Antanas Maceina

Kai kalbame apie moderniškus lietuviškos katalikiškos visuomenės santykius, negalime praeiti pro šalį Vilniaus arkivyskupo Reinio. Jis buvo didelis visuomenininkas vyskupas. **Jis nelaikė pažeminimu sėdėti kaimo jaunimo susirinkime ištisas valandas ir klausytis jų kalbų.** Kai būsimam Lietuvos kultūros istorikui reikės aptarti arkiv. Reinio vaidmenį lietuvių tautoje, jis galės jį pavadinti lietuvio kaimiečio jaunuolio **prakalbintoju.**

Arkiv. M. Reinio prakalbintas jaunuolis prašneko visa savo siela ir nuėjo ar į mokslus, ar į organizacinę veiklą, ar į modernų ūkininkavimą. Kaip matote, mes čia susitinkame su populiariąja II Vatikano susirinkimo tema: **dialogu.**

Šis dialogas dabar apima plačiausias sritis ir įvairiausius sluogsnius. Jis vyksta tarp įvairių konfesijų krikščionių, tarp krikščionių ir žydų, tarp krikščionių ir įvairių pasaulio religijų pvz. budizmo, bet, kas svarbiausia, **jis vyksta tarp mūsų pačių.** Mes lietuviai nebuvome šioje srityje atsilikę ir tą dialogą buvome pradėję tarp savęs. Ark. Reinio supratimu, krikščionybė nebuvo nei tylinčių žmonių visuomenė, nei tokia visuomenė, kuri neigia pasaulį ir jo vertybes ir pabrėžia tik asketizmą. Tiesa, arkiv. Reinys pats buvo ne-

mažas asketas. Jis visiškai nevartojo alkoholio. Bet jis tai darė tam, kad blaivia galva ir šviesiu sprendimu galėtų žiūrėti į visas gyvenimo vertybes. Vatikano II išleista konstitucija: "Bažnyčia moderniame pasaulyje" ne tik su dialogo išryškinimu, bet ir su kitais savo bruožais yra **labai artima ateitininkiškam sąjūdžiui.** (Plačiau apie ją žiūr. mano paskaitoje Čikagos gydytojams, kuri buvo atspausta "Laive", 1967 m. vasario 25 d. numeriu pradedant ir sekančiuose numeriuose).

Šioje konstitucijoje mes turime šalia kitų dar vieną ateitininkišką dalyką, būtent **požiūrį į moterystę.** Šiuo klausimu ateitininkijoje kėlė balsą **prof. Antanas Maceina.** Jis apie 1939 metus "Židinyje" įtikinėjo, kad moterystė turi **du gėriu, ne tik vieną.** Ji yra ne tik tam, kad būtų židinys naujiems žmonėms gimti, bet ir tam, **kad vyras su žmona mylėtųsi taip, kaip Kristus mylėjo Bažnyčią.** Tas mokslas tada ne visiems atrodė priimtinu. Tačiau šioje II Vatikano konstitucijoje jis įgauna savo formalų pripažinimą. Nors konstitucija neduoda galutinio atsakymo į su tuo susijusias problemas, tačiau ji jas laiko teisėtomis problemomis. Kaip suderinti vedusiųjų meilę su atsakingumu perteikiant gyvybę, pasak konstitucijos, turės padėti rasti atsakymą patys pasauliečiai.

Liturgijos reforma ir lietuviška tradicija

Pereikime dabar prie liturgijos reformos, kuri daugiausiai rūpesčio yra sukėlusi eiliniam katalikui. Šią reformą II Vatikano susirinkimas padarė todėl, kad ji buvo paruošta plačios liturginio sąjūdžio veiklos įvairiuose kraštuose, kuri neseniai atšventė savo 50 metų sukaktuves. Tas sąjūdis buvo taip sustiprėjęs ir liturgines problemas giliai pribrandinęs, kad iš tikrųjų II Vatikano susirinkimas ir norėdamas būtų negalėjęs jų apeiti. Įvairiuose daliniuose liturgistų suvažiavimuose ši reforma buvo puikiai paruošta. Dėl to pirmasis didesnysis nutarimas, kurį padarė II Vatikano susirinkimas ir buvo **liturginė konstitucija,** kuri tarpe kitų pakeitimų plačiai atidarė duris liturgijon **gimtajai kalbai.**

Reikia pasakyti, kad nei Lietuvoje, nei ateitininkijoje platesnio organizuoto liturginio sąjūdžio nebuvo. Tačiau tam yra savita priežastis, kuri tai pateisina. Mat, Lietuvoje Mišios niekada nebuvo labai liturginių dėsnių suvaržytos. Čia natūraliai Mišiosna buvo įdėta daug tautinio elemento, ko nebuvo atsitikę kitų tautų Mišiose. Pvz., lietuviškose Mišiose buvo nuo amžių giedamos laisvai pasirinktos lietuviškos giesmės, kas buvo prieš liturginių nuostatų raidę. Šią tradiciją buvo išlaikę savo bažnyčiose net senieji Amerikos lietuviai. Ją dar sustiprino atvykę naujieji. Amerikos nelietuviai kunigai tai pastebėjo ir trumpai prieš II Vatikano susirinkimą pradėjo mums priekaištauti, kad mūsų Mišios nepilnai atitinka liturginių nuostatų reikalavimams. To išsigandę, kai kas jau buvo pradėję mesti laukan iš Mišių lietuviškas giesmes ir imti giedoti tik oficialius Mišių tekstus. Bet II Vatikano susirinkimas, įvesdamas Mišiosna ne tik giesmes, bet ir skaitymus gimtąja kalba, šį procesą sustabdė.

Šis pavyzdys liudija, kad lietuviai katalikai, gal būt nežinodami, ar perdaug nesirūpindami formaliais nuostatais, žiūrėjo, **kad Mišios atitiktų tam, kuo jos iš tikro yra,** būtent aktyviam sąlyčiui su Kristumi ir jo auka.

Taigi liturgijos reforma eina lietuviškos tradicijos kryptimi. Mes turime dar vieną pavyzdį, kuris liudija, kad moderni liturgijos reforma eina lietuviškos tradicijos prasme. Atsiminkime tik Lietuvoje ypač brangintą velyknakčio paprotį ir Velykų savaitės pamaldų reformą, padarytą dar prieš susirenkant II Vatikano susirinkimui. Velykų naktį Lietuvos žmonės nuo neatmenamų laikų budėdavo per naktį savo parapijos bažnyčioje laukdami Kristaus prisikėlimo apeigų. Nėra abejonės, kad šis lietuviškas paprotys atliepia labai seną Bažnyčios tradiciją melstis Velykų naktį. Tai liudija ir patys Did. Šeštadienio liturgijos tekstai. Tik kažkada padaryta liturgijos reforma visas oficialias Bažnyčios maldas pastūmė į rytmečio valandas, o velyknaktis pasiliko be oficialios liturgijos. Tačiau mūsų žmonės, to nepaisydami, pasiliko velyknakčio budėjimui. Tai tęsėsi daug šimtmečių. Bet šis budėjimas nebuvo veltui. Ir štai mūsų dienose mūsų protėvių tradicija susilaukė oficialaus pripažinimo. Velykinių apeigų reforma visas turtingas Did. Šeštadienio apeigas su ugnies, vandens, žvakės šventinimu ir krikšto įžadų pakartojimu grąžino velyknakčiui.

Turint visa tai prieš akis aiškėja, kaip mes lietuviai stovime liturgijos reformos atžvilgiu. **Mes einame pirma jos. Net mūsų atsilikimai pasidaro moderniški.**

Gimtoji kalba Mišiose ir prof. Pranas Dovydaitis

Pats ryškiausias liturginės reformos bruožas yra gimtosios kalbos įvedimas Mišiosna. Jis yra padarytas tam, kad mūsų dalyvavimas Mišiose būtų kiek galint **sąmoningesnis**; kad mes suprastume Šv. Rašto ir Bažnyčios Tėvų tekstus, kurie, nors ateina iš amžių glūdumos, bet ne kartą alsuoja gyvu žmogišku aktualumu.

Kai šitaip žiūrime į gimtąją kalbą Mišiose, mes turime vieną ateitininką, kuris yra mums pavyzdžiu. Juo yra ateitininkijos tėvas prof. Pranas Dovydaitis. Jis buvo žmogus, kuris nemėgo kataliko, miegančio per Mišias Bažnyčioje. Jam Mišios buvo gyvas Šv. Rašto minčių kontempliavimas. Jo gilus sintetinis protas kiekvienoje Mišių teksto eilutėje rado kai ką, kas jį domino, jį ugdė, arba kėlė jam problemas ir net jį erzino. Ir jis ieškojo tam išaiškinimo. Dovydaitis yra dramatiško mišių klausymo pavyzdys ateitininkijoje. Nors ateitininkija neturėjo liturginio sąjūdžio — išskyrus vėliau prel. V. Balčiūną — tačiau ji turėjo Dovydaitį.

Yra pasklidęs gandas, kad Dovydaitis, ištremtas Sibire, įsišventino kunigu. Nežinia, ar šis faktas yra tikras. Tačiau jeigu tai yra tik legenda, tai ji galėjo kilti tik dėl to, kad tas, kas ją paskleidė, žinojo, kaip Dovydaitis brangino Mišias.

Man teko kartą studijuoti Dovydaičio manifestą, nuo kurio prasidėjo Ateitininkų sąjūdis. Jis vadinasi: "Trys pamatiniai klausimai". Aš čia nesileisiu į šio veikalo analizę, bet tik noriu atkreipti dėmesį į tai, **kaip Dovydaitis suprato Dievą.** Kaip kas supranta Dievą galima numanyti iš to, kokį būdvardį jis paprastai prideda prie žodžio Dievas. Vieni kalbėdami apie Dievą sako: visagalis Dievas, kiti — gailestingasis Dievas, kiti — Dievas, pasaulio kūrėjas, kiti — Dievas atpirkėjas, kiti — teisingasis Dievas, kiti — Dievas yra meilė, dar kiti — Dievas yra miręs. Įdomu, kaip Dievas atrodo Dovydaičiui? Aš galiu paliudyti, kad šiame savo kūrinyje Dievui aptarti Dovydaitis vartoja be didelių išimčių būdvardį: **gyvasis.** Dovydaičiui Dievas yra **gyvasis Dievas.** Jis jam nėra negyvas dėsningumas, neasmeninė jėga, amžinai sustingusi dvasia. Jis jam pirmoje eilėje yra įdomus net ne tuo, kad jis yra meilė, ar gailestingumas, bet tuo, kad jis yra **gyvasis. Dievas yra gyvas konkrečioje istorinėje tikrovėje, kiekvienam krikš čioniui.** To gyvumo ir santykiavimo su žmogumi sakramentinė išraiška yra Mišios. Nesuprantama kalba laikomos Mišios Dovydaičiui nebūtų turėjusios to gyvumo, kurį jam reiškė Dievas. Dovydaičio **gyvasis** Dievas tolimesnę savo formą įgavo Šalkauskio **Gyvojoje Dvasioje.**

Mišių kalbos problema išeivijoje

Tačiau paliesdami liturgijos reformą mes prieiname prie klausimo, ar II Vatikano reformos, vietoj padėjusios Bažnyčiai, jai nekenkia. Lotynų kalba liturgijoje buvo tokia "niekeno žemė", kurioje kiekvienas gerai jautėsi. O dabar Mišios darosi angliškos, vokiškos, lenkiškos, ar lietuviškos, ir ne tos kalbos žmogui jos pasidaro svetimesnės.

Negalima neigti, kad liturgijos reforma pastato mus prieš naujus sunkius uždavinius. Neliesdami visą šio klausimo plotį, sustokime tik prie kalbinės mažumos klausimo kuriame krašte, pvz. Amerikoje. Ir šitam klausimui sprendimo mes dar neturime. Jį rasti ir jį įgyvendinti teks jums, naujoji ateitininkų karta. Klausimas, kuris stovi jums prieš akis yra nelengvas.

Tačiau iš esmės žiūrint, jis jums bus ne tiek religinis, kiek kultūrinis klausimas. Reikės lietuviškai visuomenei Amerikoje apsispręsti, kokiomis savo vertybėmis įeiti į tarptautinį gyvenimą. Amerikos kultūrinės ir politinės nuotaikos mūsų jaunimui sudaro labai plačias galimybes pasireikšti kiekvienoje žmogiškoje pasireiškimo srityje iki paties augščiausio laipsnio. Tuo nepasinaudoti būtų tos pačios rūšies apsileidimas, kurį būtų padarę tie lietuviai, kurie savo laiku ir savo vietoje nebūtų prisidėję prie Lietuvos kultūrinio, politinio, militarinio ir religinio atstatymo.

Lietuviškumo gynimas turės jums reikštis kitokiomis formomis, negu jis reiškėsi mums, vyresniąjai kartai. Šiuo klausimu ir šiuo momentu aš ne ką daugiau galiu pasakyti. Viena, ką aš galiu ir privalau jums pasakyti, tai kad jungdamiesi į įvairius religinius bei kultūrinius žmonijos darbus, rastumėte kokį ryšį, **kuris jus jungtų tarp savęs.**

Rūpestis lietuvių kalbos išlaikymu yra garbingas uždavinys; ir kas jam atsidės, tas atsidės kilniam darbui. Jis ne tik prisidės prie

vienos seniausių kalbų kultūrinio išvystymo, bet taip pat labai juntamu būdu išlaikys ryšį su savo tauta. Tačiau nereikia praleisti iš akių, kad ir kitomis gyvomis kalbomis, ir kaip tik jomis, galima savo tautai padaryti labai daug gero.

Kuriuo keliu eisime?

Kalbant apie tai, ar II Vatikano susirinkimo nutarimai mums kenkia, negalima praleisti iš akių dar vieno svarbaus fakto. Su antruoju Vatikano susirinkimu atsirado Bažnyčioje naujas valdantis veiksnys, būtent, valstybinės vyskupų konferencijos. Ligi šiol Bažnyčioje buvo du valdantys veiksniai: popiežius ir vyskupas. Dabar atsirado dar ir vyskupų konferencijos, kurių teisėti nutarimai turi įstatymo galios.

Kaip tik neseniai buvusi Amerikos vyskupų konferencija padarė nutarimą prašyti popiežių atšaukti įstatymą, draudžiantį vietos vyskupui uždaryti tautinę parapiją be Šv. Sosto leidimo. Ant šio leidimo nedavimo ligi šiol rymojo ne vienos lietuviškos parapijos likimas. Kaip Šv. Sostas pažiūrės į šį nutarimą, netrukus pamatysime.

Mūsų visuomenė išeivijoje šio fakto akivaizdoje yra pastatyta prieš reikšmingą apsisprendimą: ar savo likimą labiau jungti su Šv. Sosto globa ir prašyti išimties iš vyskupų konferencijos valdžios, ar bandyti savo teises apginti pačioje šio krašto vyskupų konferencijoje. Vyskupų konferencijų uždavinių eilėje yra pramatyta rūpintis tautinėmis parapijomis. (Plačiau apie tai žiūrėk mano straipsnyje "Valstybinės vyskupų konferencijos — naujas valdantis organas Bažnyčioje", kuris pasirodys sekančiame "Tėvynės Sargo" numeryje).

Šį klausimą išspręsti taip pat teks galų gale jums, jaunąjai ateitininkų kartai. Šiandien dar nežinia, kuris sprendimas būtų geresnis. Gavus Šv. Sosto išskirtinę globą (nors netikra, kiek tai pasisektų), būtų galima geriau apsaugoti kalbą, tačiau nežinia, kiek atsirastų parapijų, ir lietuvių, kurie šia išskirtine teise norėtų naudotis. O į prievartos priemones nėra ko dėti vilčių.

Iš kitos pusės, jeigu gintume savo teises Amerikos vyskupų konferencijoje, nežinia, kiek mes jas apgintume; tačiau gal būt didesnis parapijiečių skaičius išsaugotų bent kilminį lietuviškumą, nors ir su stipria anglų kalbos priemaiša.

Antrojo Vatikano susirinkimo reikšmė ateitininkijai

Kaip mes apskritai turime žiūrėti į II Vatikano susirinkimą? — Reikia pasakyti, kad mes turime džiaugtis ir dėkoti Dievui, kad jis įvyko. Jis padarė tokį didelį įspūdį žmonijoje, kokio nepadarė joks visuotinis susirinkimas gal būt nuo Efezo susirinkimo laikų 4 šimtmetyje. Vatikano susirinkimas atidarė visą eilę naujų kelių ir durų, kurios ilgai buvo uždaros. Ne vienas šį susirinkimą išgyvena kaip naują Sekminių stebuklą, kuriame apaštalas Petras prašneko įvairiomis kalbomis.

Dėl to ir mūsų pastanga rūpintis, kad lietuvių kalba būtų girdima bažnyčioje, nėra koks siauras nacionalizmas, bet ta pati šio visuotino susirinkimo dvasios apraiška. Lietuvių kalba bus girdima Bažnyčioje ne dėl to, kad ji yra lietuvių kalba, bet dėl to, kad šia kalba bus skelbiami Dievo darbai žemėje. Ir kiek ši kalba pasišvęs šios nuostabios tiesos, būtent Dievo tapimo žmogumi, tarnybai, — tiek ji bus girdima pasaulyje. Ir jeigu mes norime, kad lietuvių kalba būtų plačiau girdima pasaulyje, mes pasakykime lietuviškai apie Kristų tai, kas būtų vertinga, svarbu ir brangu kiekvienam žmogui, gyvenančiam pasaulyje.

Dar ne viskas apie Kristų yra pasakyta, kas apie jį galima pasakyti. Krikščionybė iki šiol yra išryškinusi tam tikrus Dievo ir žmonijos santykių bruožus. Tačiau dar yra Evangelijose tiesų, kurios nėra radusios savo kultūrinės, istorinės ar religinės formos. Ir šis Vatikano susirinkimas mums sudaro šia prasme naujų paskatinimų ir naujų galimybių.

Ateitininkai šį kelią yra jau pradėję prieš 50 metų. Jų pastangas visa atnaujinti Kristuje ratifikuoja II Vatikano susirinkimas. Dabar reikia mums toliau eiti tuo pačiu keliu. Yra dar daugybė gyvenimo sričių, kurios šaukiasi būti atnaujinamos Kristuje. Tų sričių, kurias reikia atnaujinti yra: religiniame, politiniame, visuomeniniame, kultūriniame, moksliniame, meniniame ir tautiniame gyvenime. Ir II Vatikano padrąsinti mes galime protingai rįžtis betkuriai šių žmogiško reiškimosi sričių.

NIEKAS

Noriu parašyti apie nieką. Apie gryną nieką.

Kas yra niekas?

Paimkime bonką ir viską iš jos ištraukime: ir orą, ir dulkes, ir pieną, jeigu jo ten buvo. Kas tada ten beliks? Ar tai, kas toje bonkoje tuokart bus, bus jau visiškas niekas? Bet juk ten bus dar kas nors. Bus tuštuma. Reiškia — negalėsime sakyti, kad bonkoje nieko nėra. Tuštuma nėra niekas, o yra tuštuma.

Kas gi galėtų būti niekas?

Toks mano įvadas į šį rašinį turbūt yra niekam tikęs. Niekui tikęs. Tikęs tam, ko aš pats nesuprantu. Bet man nesvarbu. Jei čia yra kažkoks niekis apie nieką, tai tikriausiai jis ir yra niekui skirtas. Juk jei kuris rašytojas rašo apie žmogų, tai jo tas raštas yra žmogui skirtas.

Ar galima nieką definuoti? Jei žmogus gali pasakyti kas yra lėkštė, kas yra stalas, kodėl negali jis pasakyti, kas yra tai, kas nėra lėkštė, kas nėra stalas?

Definuoti nieką. Uždavinys nelengvas. Savaime peršasi mintis, kad turi kur nors būti negatyvus pasaulis. Aš čia esu, o ten yra negatyvus mano aš. Jei su juo susitikčiau, mudu vienas antrą panaikintuva, ir beliktų nulis. Kitaip sakant, mudu abu virstuva visišku nieku. Nebeliktų nė manęs, nebeliktų nė mano neiginio. Niekas nebegalėtų tuokart sakyti, kas aš esu, niekas taip pat nebegalėtų sakyti, kad aš nesu.

Žinoma, nevienas yra jau pasakęs man, kad aš esu visiškai niekas, bet aš į kalbas su tokiais nesileidžiu. Jie negalvoja logiškai. Pasakyčiau tokiam: "Tamsta esi pirmas, kuris mato nieką. Pasakyk man, kaip jis atrodo." Jis į tai turbūt prispaustų pirštą prie savo smilkinio ir jį pasukinėtų. Ir gudriai šypsotųsi į mane žiūrėdamas.

Kas yra niekas?

Argi nieko tikrai nėra?

Negali būti! Juk yra ir raidės n, i, e, k, a ir s, kurios tą žodį sudaro. Reiškia, jau kas nors yra. Jeigu nieko nebūtų, nieko ir nebūtų, nė tų raidžių nebūtų. Jeigu nebūtų nieko, aš dabar nė rašyti apie jį negalėčiau.

Aš jau matau. Tamsta šypsaisi ir sakai, kad aš pliauškiu niekus.

Niekus? Reiškia — niekas tikrai yra, ir net ne vienas, o yra daug niekų. Kiek iš viso? Ar ne tiek pat, kiek ir esamų dalykų? Pilnas niekų tas negatyvus pasaulis. O jeigu sakysite, kad jų nėra, tai nėra tuokart nei jų priešingybių, kurios laikomos esančiomis. Nieko tada nebėra. Nulis! Nė to nulio nebėra. Nebėra tada nė tų kvailysčių, kurias aš čia prirašiau!

Aleksandras Pakalniškis Jr.

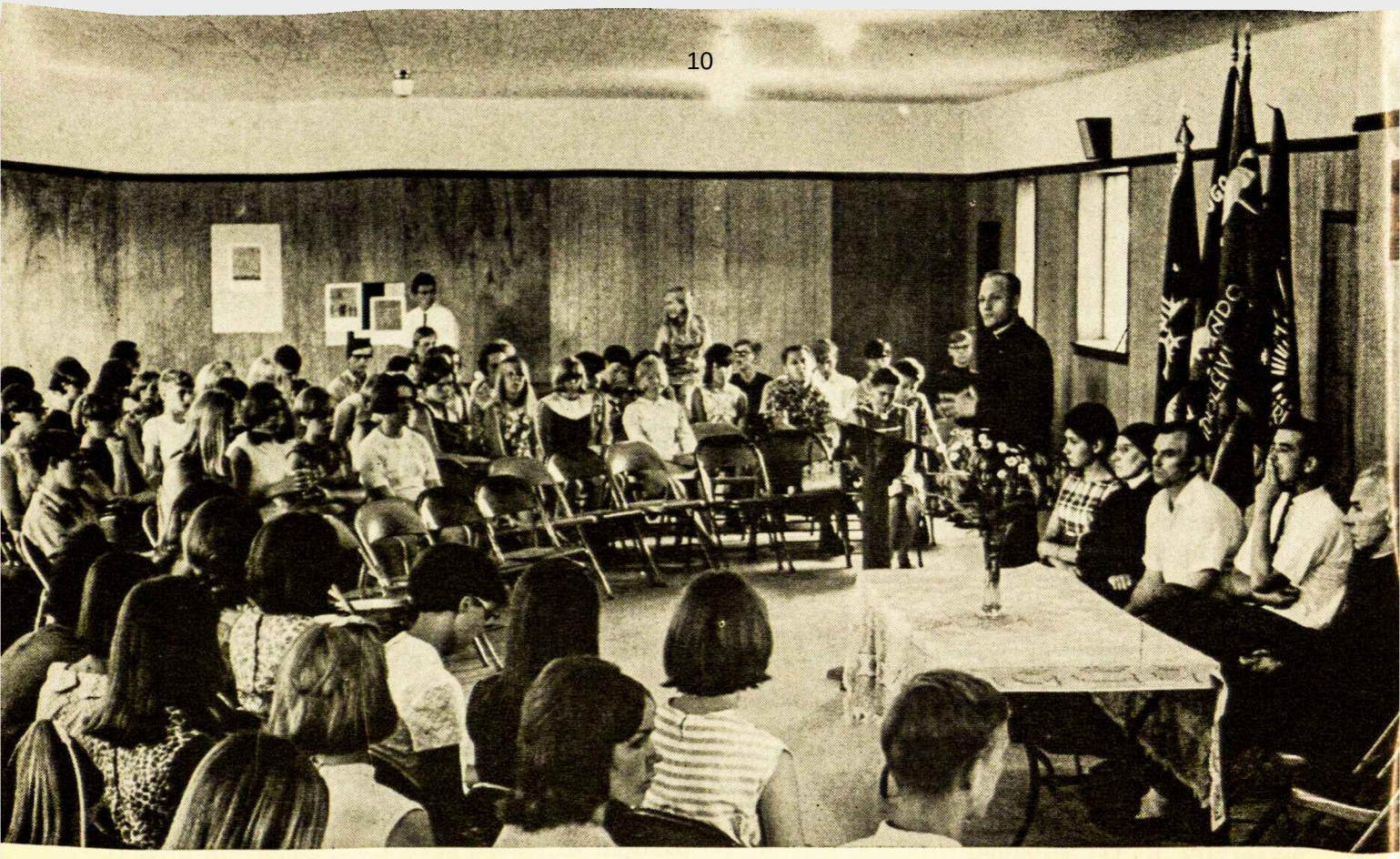

Moksleivių Ateitininkų Jubiliejinės Stovyklos
DIENORAŠTIS

rašo: *Algė Zundytė*

birželio 17 d.

Pagaliau . . . pagaliau, po ilgos varginančios kelionės mes atsiradome Dainavoje! Vienas per kitą puolėme iš autobusų, prisistatėm registracijai ir buvome nurodyti, kur mes "apsigyvensime". Šiuo laiku pamačiau daug pažįstamų veidų: E. Bradūnaitę, A. ir K. Razgaičius, E. Razgaitytę, K. Aželytę ir daug kitų, su kuriais stovyklavau pereitais metais.

Užsiregistravę, aš, Irena Skiriūtė ir Kristina Abromaitytė, kuri nuo šio laiko žadėjo priklausyti prie mūsų "būrelio", nuėjom apžiūrėti ir įsikraustyti į kambarį, kurį gavome: jis yra "Baltuose rūmuose" nr. 21. Vėliau, tą patį vakarą, sužinojom, kad šis kambarys buvo šalia kunigėlio!!!

Stovyklautojai yra suskirstyti į grupes — "būrelius" po 8-10 mergaičių. Bet, žinoma, mes turime būti skirtingos: mūsų būrelyje iki dabar yra tik trys mergaitės . . . (Apie berniukų suskirstymą į būrelius aš labai daug nežinau, bet manau, kad viskas yra maždaug taip pat . . .). Būrelius bandė sudaryti taip, kad būtų kuo daugiau miestų viename būrelyje — išeina maždaug po kokis tris ar keturis miestus.

Neseniai sužinojau, kad dar dvi mergaitės prisidės prie mūsų būrelio: viena atvažiuos birželio 21, o kita — dieną vėliau; tai mes tada būsime penkios.

Apie 5 val. buvo oficialus stovyklos atidarymas su vadovų žodžiais. Šį sykį mūsų vadovai buvo: Paulius Alšėnas — komendantas, Salvinija Gedvilaitė — mergaičių vadovė, Kazys Razgaitis — berniukų vadovas, Antanas Razgaitis — dieninės programos vedėjas, Kazys Tauginas — berniukų sporto vedėjas, Laima Bačinskaitė — mergaičių sporto vedėja, Elena Bradūnaitė — vak. programos vedėja, Faustas Strolia — stovyklos muzi-

Iškilmingo posėdžio metu kalba kun. G. Kijauskas S.J. Apačioje: Faustas Strolia su merginų choru. Abi nuotr. Ged. Naujokaičio

kas, ir dar daug kitų padėjėjų; be jų, dar stovykloje yra Rimas Laniauskas — MAS Centro Valdybos pirmininkas, Antanas Tauginas — stovyklos vadas, Jonas Žadeikis — stovyklos ūkvedys, Danguolė Tamulionytė — MAS Centro Valdybos sekretorė ir t.t. Stovyklos kapelionai: kun. Stasys Yla ir kun. Gediminas Kijauskas, S.J.

Vakarienė buvo 7:00 val. vak. — valgis geras, nemanau kad (bent šiuo atveju) labai pasiilgsiu namų. Po vakarienės — vėliavos nuleidimas ir susipažinimo šokiai.

birželio 18 d.

Atsikėlėm šį gražų rytą 8 val., reikėjo biskį paskubėti, nes mišios buvo 8:15, bet mes vistiek paspėjome. Po mišių buvo pusryčiai ir vėliavos pakėlimas. Šiaip visą dieną praleidome sportuodami, maudydamiesi, pasikalbėdami ir t.t. Po pietų buvo ir paskaita (vėliau sužinojau, kad paskaitų bus kieivieną dieną!!): kun. Dabušis, Dainavos stovyklos administratorius, kalbėjo apie "Jauną žmogų ir tautinę ištikimybę".

Šiandien būreliai turėjo pasirinkti sau vardus (pagal Lietuvos upes), mes išsirinkome *Šešupę* ir pasidarėme "Šešupės".

Vakare buvo laužas, ir kiekvieno miesto atstovai turėjo pasirodyti — vieni arba su draugais. Pasirodė iš Putnamo, Lemont, Kanados, Clevelando, Čikagos, ir, žinoma aš (su Irenos pagalba) iš Aleksandrijos. Buvo daug vaidinimų, dainų, džiaugsmo ir juoko. Vakaras praėjo greitai ir linksmai.

birželio 19 d.

Dienotvarkė yra jau priimta: mišios, vėliavos pakėlimas, pusryčiai, tvarkymasis. Šiandien pradėjo duoti taškus už savanorišką darbą, — tikiuosi, kad mūsų būrelis bus vienas iš pirmųjų. (Manau, kad nebūsim pirmosios, nes yra sunku trims mergaitėms surinkti daugiausiai taškų). Bet kadangi mūsų yra tik trys, mums žadėjo duoti palengvinimus: jeigu visas būrelis dalyvauja programoje (vakare), — jis gauna 30 taškų; mums žadėjo irgi duoti 30 taškų, jeigu visos dalyvausime programoje. Tas mums šiaip taip padės, nes kartais yra gana sunku dideliam būreliui dalyvauti programoje.

Po pietų, kaip jau priimta, turėjom paskaitą ir diskusijų būrelius. Dr. J. Girnius, Ateitininkų Federacijos vadas, pravedė paskaitą: "Tautos krizės glėbyje". Vėliau, po paskaitos, buvome padalinti į būrelius — diskutuoti klausimus: Ar tautos krizė yra mūsų krizė? Ar mus lietuviškumas apriboja šiandieniniame pasaulyje ir t.t.

Atsakymų buvo įvairių, bet vistiek mintis buvo ta pati: tautos krizė yra mūsų krizė, nes mes vis dar esame viena tauta, nors ir esame išsisklaidę po visą pasaulį. —Diskusijos buvo gyvos ir įdomios, ir mums padėjo suprasti, kas iš

tikrųjų pasaulyje dabar dedasi. Po paskaitos buvo ir sportas; mes (mūsų būrelis) žaidėm tinklinį ir kvadratą.

birželio 20 d.

Kėlėmės vėliau, nes vadovai užsimiegojo, ir kas bus toks kvailas, kad savanoriškai kelsis iš lovos anksti rytą? Bet vistiek paspėjom į mišias, o paskui į vėliavos pakėlimą ir pusryčius. Iki šio laiko vėliavos pakėlimą ir pusryčius gana maišė: kartais buvo valiavos pakėlimas prieš pusryčius, kartais — po jų. Nuo šio laiko žadėjo vėliavos pakėlimą visados turėti prieš pusryčius.

Buvo ir kitų pakeitimų: vietoj paskaitos po pietų buvo diskusijos iš "Vadovo". Kalbėjome apie ateitininkus, jų įsiteigimą, jų principus ir t.t.

Vakare mums vadovybė buvo žadėjusi parodyti filmą "Rin Tin Tin" — sakė neteisybę! Kai suėjom į salę, mums pirma parodė apie lėktuvo evoliuciją, o paskui — "Johnny Tremaine — The Sons of Liberty". Gavom ir siurpryzą: per pertrauką buvom pavaišinti "popcorn" — tai buvo skanu! Filma, nors mano jau buvo kartą matyta, vistiek buvo įdomi: gaila, kad buvo stovyklautojų, kurie visai neatsižvelgė į kitus ir triukšmavo, neleisdami kitiems ramiai žiūrėti — gaila.

Filmai pasibaigus, kun. Kijauskas pasakė vakarinę maldą ir sudainavę "Lietuva Brangi", nuėjom gulti.

birželio 21 d.

Diena praėjo kaip visuomet — linksmai.

(O, tik prisiminiau!) Vėlai vakar vakare iš New Yorko atvažiavo Aušra Kregždytė. Taigi, nuėjom gulti daug vėliau, negu visi kiti...

Šiandien pas mus iš Baltimorės atvažiavo Danutė Drazdytė — ji man pažįstama iš Wašingtono, nes buvo pas mane atvažiavus į ateitininkų susirinkimą. Taigi dabar mūsų būrelyje yra penkios, tikiuosi, kad visos gerai sugyvensime.

Rytą pranešė, kad šis vakaras bus *talentų vakaras*. Reikės prisidėti visiems, jeigu norim gauti ko daugiau taškų. Ką galim padaryti?

Diena buvo pilna repeticijų (bet ne mūsų!), nusiminimų, repeticijų... Vis dėl to, vistiek buvo laiko išklausyti kun. Bagdanavičiaus paskaitą: "Visa atnaujinti Kristuje ir Bažnyčios Suvažiavimas". Tema, nors jau daug kartų girdėta, nebuvo veltui.

Valandą prieš vakarienę pagaliau sugalvojom, ką mes darysime: sudarysim kvartetą ir padainuosim K. Abromaitytės sukurtą dainą "Draugystė". (Padainuoti gal padainuosim, — nors pusė iš mūsų visai net negali gaidos išlaikyti!).

birželio 22 d.

Vėl išaušo graži ir giedri diena, pamažu visa stovykla pradėjo judėti iš miego...

Šiandien... partizanų diena. Iš ryto mus vadovybė paprašė būti daugiau susikaupus negu visada. (Gaila, kad yra tokių stovykloje, kurie visai vadovybės nenori klausyti, ir viską sugadina kisiems!) Visa stovykla, mums buvo pranešta, bus padalinta į 6 ar 7 grupes, ir kiekviena grupė turės partizanų minėjimą kokioj nors vietoj, kurią jie išsirinks. Buvo paskirti pirmininkai; iš mūsų grupės buvo išrinkta Irena Skiriūtė. Mūsų būrelis užsiėmė suorganizuoti visą mūsų programą, ir nutarėm ją pravesti ant kalno, nuo kurio buvome matę gražų saulėleidį. Paprašėm berniukus, kad parengtų kapą —jie sutiko.

Po pietų buvo ir paskaita — apie partizanus. Antanas Saulaitis mums papasakojo apie partizanus, ir priminė, kad jų dar vis yra, net ir šiame dabartiniame pasaulyje.

Pagaliau atėjo vakaras. Su uždegtom žvakėm tyliai ir susikaupę nuėjom į mūsų išsirinktą vietą. Susėdom. Pradėjom judimas! Lakstė čia, lakstė ten, skolindamos minėjimą malda, prisimindami, kad šie žmonės (partizanai) gyveno ir mirė dėl mūsų; vėliau paskaitėm dar porą eilėraščių ir sudainavom kelias dainas. Galop E. Bradūnaitė mums paskaitė poemą apie partizano ištikimybę. Buvo labai griaudi. Viso vakaro nuotaika buvo rimta ir susikaupusi. Po to nusileidom žemyn ir nuėjom link ežero. Visi kiti stovyklautojai ten jau buvo susirinkę. Sukalbėjom "Tėve Mūsų" už partizanus, ir padainavom "Lietuva Brangi".

Paskui tyliai nuėjom į barakus miegoti.

birželio 23 d.

Atrodo, kad gražios dienos jau pasibaigė, šiandien pasidarė gana šalta ir lyja.

Mes vėl turėjome paskaitą — iš ryto. Kęstutis Keblys kalbėjo apie "Poeziją, ir kaip ji veikia žmogų". Dr. Keblys yra chemikas, kuris labai domisi poezija. Paskaita buvo įdomi, nors gana ilga. Buvo ir diskusijos apie poemas ir eilėraščius, bet dr. Keblys buvo viską išaiškinęs paskaitoje, tai diskusijos nelabai parodė kiekvieno stovyklautojo nuomonę.

birželio 24 d.

Oi, kaip greitai laikas bėga! Stovykla, atrodo, tik prasidėjo, o žiūrėk — jau praėjo visa savaitė nuo pirmos stovyklos dienos.

Ir kiek čia džiaugsmo, vargo ir ašarų turėjom! Oi, kaip buvo smagu! Bet nereikia nusiminti... mes čia dar būsim virš savaitės!

Šiandien diena vėl buvo graži ir maudėmės su noru.

Išklausėm ir paskaitą. Kun. Stasys Yla kalbėjo apie Praną Dovydaitį ir Stasį Šalkauskį: jų ideologiją, gyvenimą ir planus. Šita paskaita tiko visiems, nes parodė, kaip ir mes galim savo gyvenimą "paaukoti" ateitininkijai ir geresniam pasauliui.

Po vakarienės buvo šokiai. Mergaitės turėjo valandą pasiruošti — koks su-

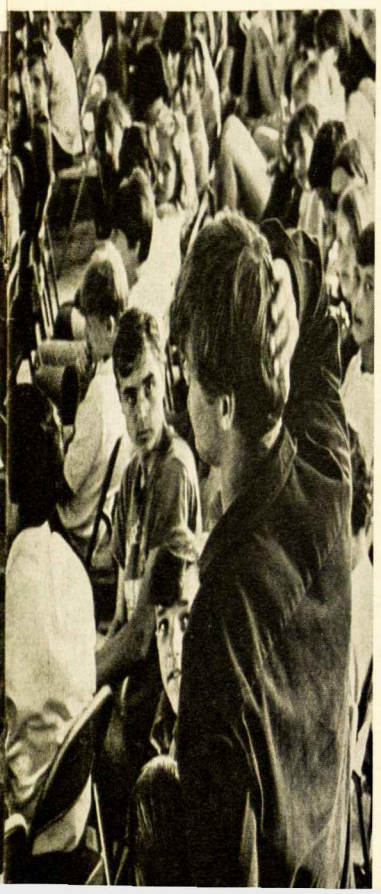

Dr. Vytautas Vygantas dialoge su moksleiviu. Nuotrauka Ged. Naujokaičio

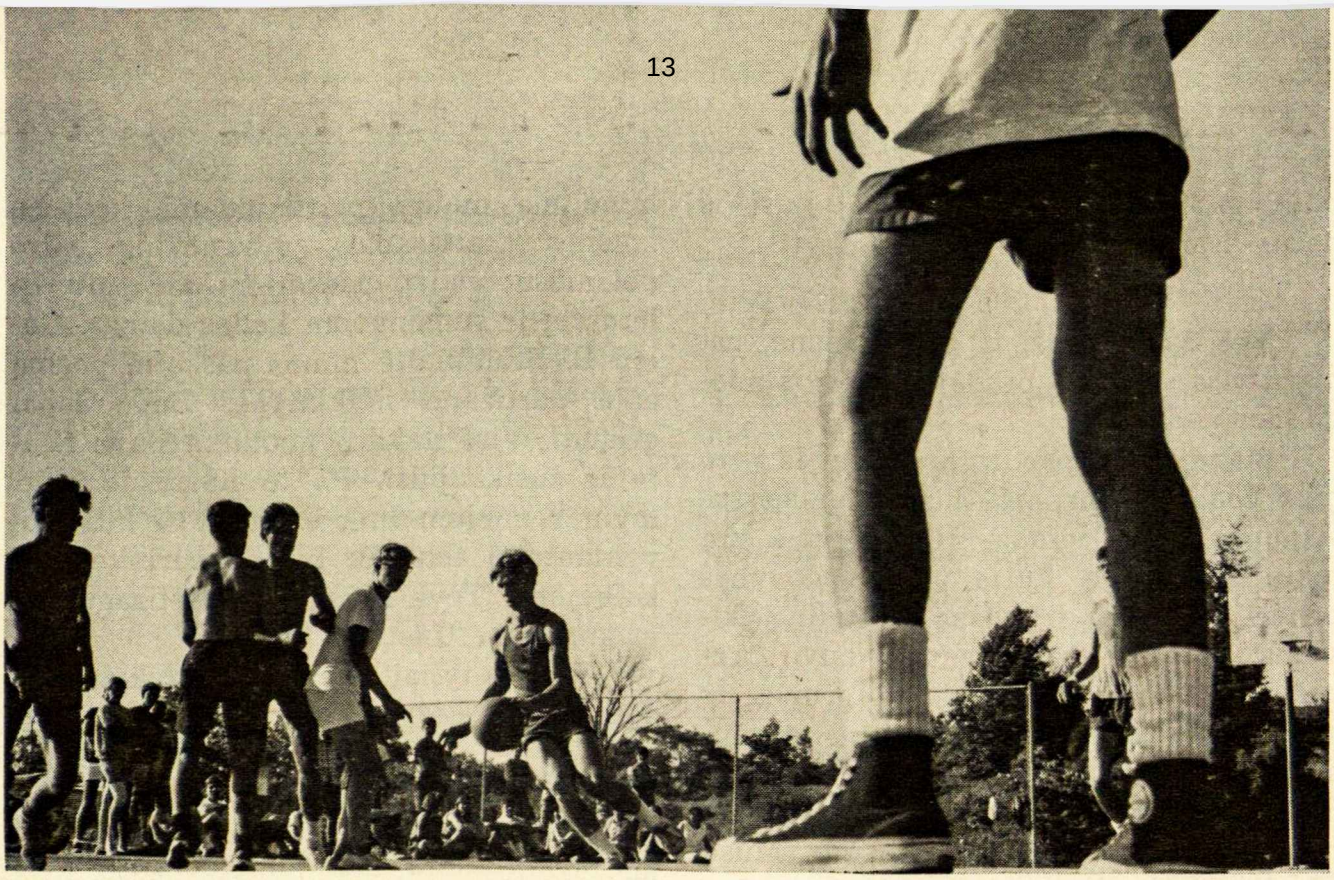

mosios sukneles, kojines, ieškodamos kitų dalykų!

Ir vistiek pavėlavo!

Ar gali atspėti . . .!? — Atvažiavo iš Rochesterio, New York, Jūratė ir Ramunė Kriokytės. Bekalbėdamos sužinojom, kad jos nakvos barakuose; būtų gerai, kad galėtų priklausyti prie mūsų būrelio. Nuėjom pas Salviniją ir paklausėm, ar mes taip galėtume susitvarkyti, kad jos galėtų prie mūsų priklausyti — Salvinija sutiko. Suradom joms ir kambarį (negali su mumis miegoti, nes nėra vietos) "Baltuose rūmuose": kambarys didelis, prieš tai buvo užimtas "prosų", bet mes juos iškraustėm į raštinę (tikiuosi, kad Antanas nieko prieš tai nesakys!). Persikels rytoj. Dabar mūsų būrelyje septynios — bus dar smagiau!

birželio 25 d.

Rausvas žiedo pumpurėlis,
Iš pavėsio pasikėlęs,
Į saulutę kaitrią, šviesą,
Pro lapus galvutę tiesia . . .

Taip ir mes, išlysdami iš nakties tamsumos, žiūrėjome į ateinančią dienos šviesą.

Po mišių buvo iškilmingas aktas. Dr. Domas Jasaitis, vienintelis 1927 m. Palangos Konferencijos liudininkas, mums paaiškino apie šią Palangos reorganizacinę konferenciją, apibrėždamas dienos įvykius, kurie geriausiai priminė ateitininkų vienybę.

Vakare, gerai pasisotinę, nuėjome dalyvauti lauže ir "baisių pasakų" programoje.

birželio 26 d.

Mūsų būrelis, nuėjęs į vėliavos pakėlimą, gavo didelį siurpryzą: mes šią pereitą savaitę buvom surinkę daugiausiai taškų, ir R. Laniauskas mus žadėjo nuvežti ant arklių pajodinėti! Tai bus smagu!

Jodinėjom valandą, o grįžtant mums nupirko ledų. Buvo gerai jodinėti po miškus, pievas, sodžius . . .

Atvažiavom (nors ir biskį pasivėlinom) išklausyti kun. St. Ylos paskaitą: "Jaunas žmogus ir malda" — įdomi.

birželio 27 d.

Šiandien, tuojau po pusryčių ir apsitvarkymo, buvo "iškyla į tolį". Nuėjom ir vos, vos parėjom (13 mylių). Grįžom sušilę, išalkę ir pavargę — ir tuojau nuėjom maudytis.

Šį vakarą (poilsio vakaras) girdėjosi tik apdusę ir silpni stovyklautojų balsai, apverkiantieji savo pūsles ir "sulaužytus" kaulus.

Gulti nuėjom anksti.

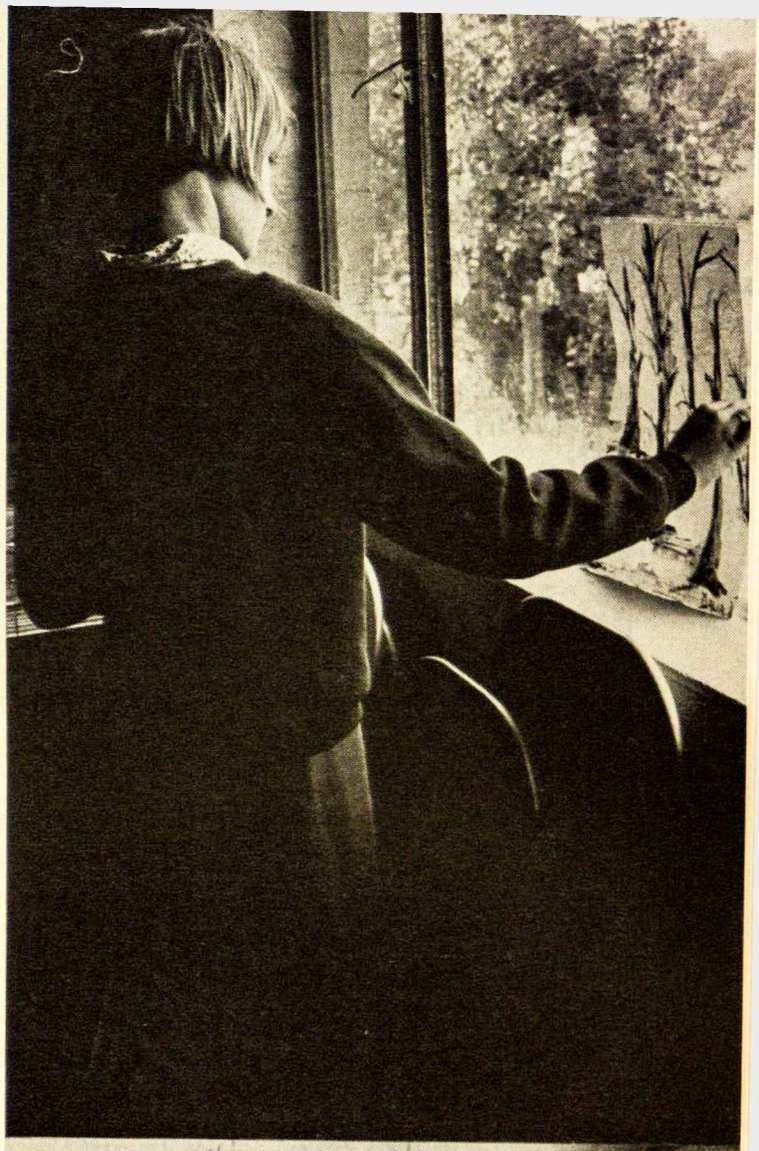

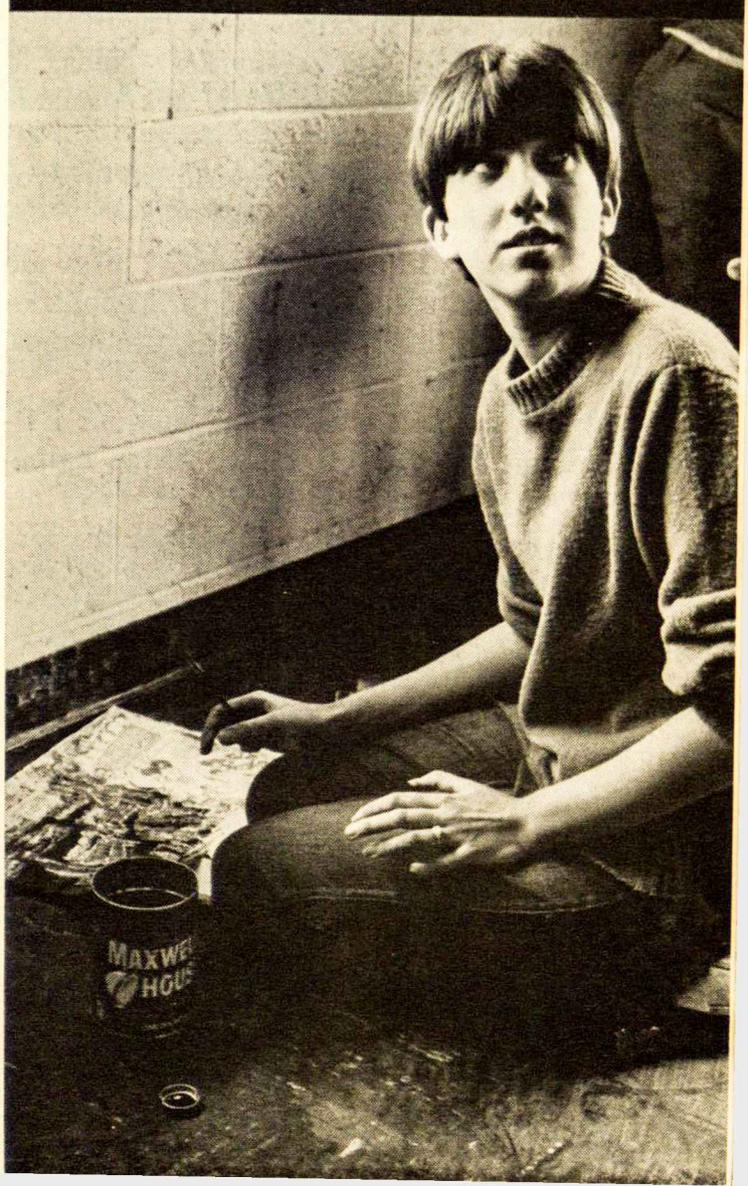

Laviname kūną sporte, ryškiname talentus tapyboje. **Visos nuotr. Ged. Naujokaičio**

birželio 28 d.

Lengvas vėjelis jau tyliai šnabždėjo lapuose, o stovykla vis dar miega . . .

Bet vistiek reikėjo keltis ir sutikti naują dieną, nors ir su labai skaudančiais kaulais bei muskulais. Buvo ir tie, kurie tik vos, vos pajudėjo. Vistiek, visi stropiai susirinko išklausyti dr. Adolfo Damušio paskaitą: "Žmogaus ideologiniai pasireiškimai". Tema buvo įdomi, nes jis parodė, kokius idealus kiekvienas žmogus turėtų turėti, ir kai juos jis pasiekia — vis naujus sau susirasti.

Kadangi po pietų lynojo, turėjom "parodomąjį ateitininkų susirinkimą": mums parodė maždaug kaip ateitininkų susirinkimas turėtų spręsti problemas, kai kuopa rengiasi kokiai nors programai — sakykim, dainų šventei.

birželio 29 d.

Saulutė jau buvo seniai pakilus rytuose, kai pasigirdo pirmi stovyklautojų judesiai . . .

Ši diena buvo maloni ir puiki įvairiems sportams. Buvo įvairios rungtynės. Šios dienos paskaita irgi buvo labai įdomi. Dr. Vytautas Vygantas pravedė temą: "Talentų išlavinimas". Jis mums parodė, kad kiekvienas žmogus turi talentų (bent vieną;, nors jis dar gal jo neatradęs. Dr. Vygantas irgi paaiškino, kad mūsų talentus išvystyti yra labai svarbu, ir kad mes turėtume stengtis tai padaryti.

Vakare buvo literatūros vakaras. Minėjom tokius žinomus poetus kaip Čiurlionį, Kazį Bradūną ir rašytoją bei poetą kun. Stasį Ylą.

birželio 30 d.

Pamaži ateina stovyklos pabaiga: esame truputį nuliūdę. Bet apie tai nebuvo daug laiko galvoti. Įvyko rungtynės po rungtynių: maudymosi, tinklinio, kvadrato ir t.t. O vakaras vis artėjo, artėjo . . .

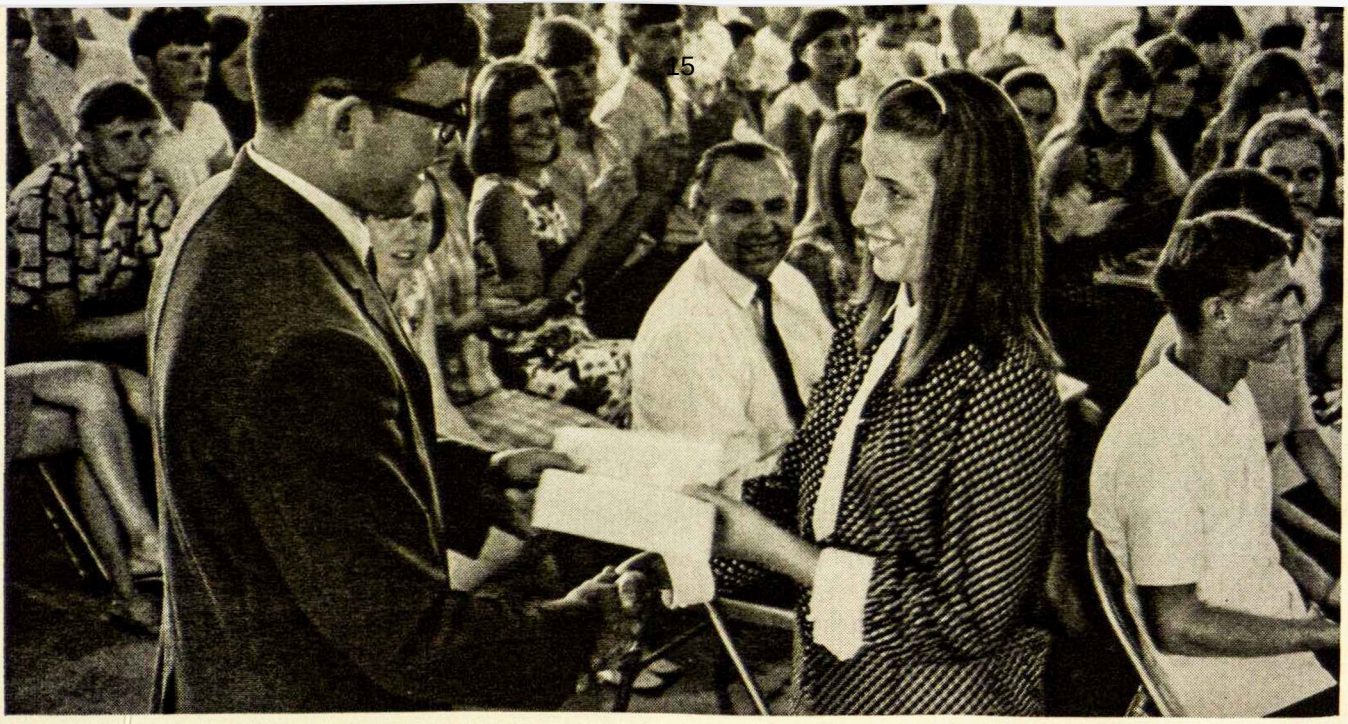

Vistiek dar buvo laiko — iš ryto ir po pietų — dalyvauti pasikalbėjime su seselėm, Salvinija, kun. Yla ir dr. J. Pikūnu apie "Jauno vyro ir moters psichologiją". Daugiausiai apkalbėtas taškas buvo santykiai tarp berniukų ir mergaičių — maždaug mūsų amžiaus.

liepos 1 d.

Jau beveik pabaiga . . . ką daryti?

Pamažu artėja stovyklos galas, o tiek daug dar yra padaryti, tiek pasikalbėti . . .

Neturėjom daug laiko nuliūsti — programą vistiek turėjom atlikti.

Iš ryto kun. G. Kijauskas pravedė paskaitą tema: "Lietuviško krikščioniško pasaulio ateitis" (Dabartinės problemos, ir kaip mes jas galime išspręsti).

Po pietų ir maudymosi nuėjom į iškilmingą stovyklos baigimo aktą; kalbėjo kun. Yla, Antanas Tauginas, Rimantas Laniauskas, p. Žadeikis. Pravedė Živilė Poskočimaitė. Buvo ir apdovanojimai, gerumo ir sporto srityse. Aš buvau viena iš mergaičių, kuri buvo apdovanota kaip pavyzdingiausia.

Tai jau ir viskas . . . Vėl išvažiuosim į nežinomus miestus . . .

liepos 2 d.

Šiandien stovyklos paskutinė diena... Po mišių ir pusryčių reikėjo susikrauti "bagažus" ir atsisveikinti su išvykstančiais draugais . . . Stovykla turi užsidaryti dvyliktą valandą . . . Dar yra laiko galvoti apie draugus ir geras valandas, praleistas šioje gražioje stovykloje . . .

Suskambėjo dvylikta valanda . . . sėdėjau ant žolės ir ašarotomis akimis žiūrėjau į giedrą, tyliai siūbuojantį ežerą . . . stovykla oficialiai pasibaigė . . .

Dar apie stovyklą

Parašė LIUCIJUS ALENSKAS

Birželio 17 dieną prasidėjo MAS jubiliejinė stovykla Dainavoje. 150 jaunuolių susirinko iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių, kaip Clevelando, Detroito, Cicero, Toronto, Hamiltono ir Los Angeles. Bet visus savo skaičiumi viršijo Čikaga. Kartu su moksleiviais atsirado ir vyriausias stovyklos štabas: 24 vadovai.

Stovyklautojai buvo gerai nusiteikę, pilni energijos, todėl nieko nelaukdami tuoj kibo į darbą. O to darbo buvo tikrai daug. Čia reikėjo išeiti nustatytą programą: išklausyti eilės paskaitų, dalyvauti diskusijose, ruošti įvairias menines programas. Pagaliau turėjo atlikti laiko ir malonesniems užsiėmimams, kaip sportui, maidymuisi, pasilinksminimams. Daugumą jaunuolių tikrai aktyviai reiškėsi visur, pilnai išnaudodami tas dvi savaites lavinti tiek savo protą, tiek savo kūną. Tik vienas kitas teatsirado, kuriam niekas nerūpėjo.

Šiandien, kai stovykla jau užsibaigusi ir visi išsiskirstę, trumpai noriu pažvelgti netolimon praeitin, prisimindamas pačią Dainavą ir joje praleistas dvi savaites, kurios paliko neišnykstantį įspūdį.

Dainava jau seniai yra išgarsėjusi savo nepaprastu gamtos grožiu. Gilų Spyglio ežerą supa aukšti kalneliai. Ant tų kalnelių tankūs miškai. Visai kaip vyskupo Baranausko "Anykščių Šilelyje". Iš vienos pusės matosi Dainavos stovyklos pastatai, kurie kas metai gražėja. Oras švarus, tyras. Lengva ir malonu kvėpuoti. Dienos šiltos, karštos, saulės spindulių palydimos. Naktys šaltos, su šviesiu mėnuliu ir tūkstančiais žvaigždžių, kurios dažnai mūsų vadovams neleidžia miegoti.

Dainava pilna visokiausių vabzdžių, gyvačių, gyvulėlių, ir paukščių. Bet daugiausia viešpatauja uodai. Jie skraido miškuose, laukuose, barakuose ir net valgykloje. Nuo tokio uodų skaičiaus yra sunku apsiginti. Bet tai nemažina stovyklos vertės. Jie nesudaro mirtino pavojaus, tik tam tikra prasme, sakyčiau, stiprina jaunuolio valią ir moko truputį kantrumo . . .

Daugumai stovyklautojų teko šiais metais pamatyti ne tik Dainavos, bet ir artimesnių apylinkių įspūdingą gamtą; taip pat kovoti su tūkstančiais uodų dalyvaujant 13 mylių iškyloje. Iškyla prasidėjo ryte ir baigėsi tik vakare. Keliavome greitkeliu, miškų takeliais ir siaurais ūkių keleliais. Buvome sustoję nedideliame pušyne, kuris visiems labai patiko. Sugrįžę atgal, buvome pavargę, bet visi džiaugėmės ir gėrėjomės įvykusia iškyla.

MAS stovykloje sportas yra labai svarbus stovyklos programos punktas. Berniukai, taip pat ir mergaitės, praleidžia nors po 3 valandas kasdien sportuodami. Vieni žaidžia kvadratą, kiti krepšinį, futbolą, tinklinį, tenisą ir t.t. Nors sporto aikštė yra truputį pasenusi, bet stovyklautojams tai nedidelė kliūtis. Į stovyklą suvažiuoja daug gerų sportininkų, tad visi žaidimai labai įdomūs. Ypatingai verti dėmesio yra būrelių turnyrai ir kovos už pirmąsias ir antrąsias vietas.

Mūsų stovyklos sportininkai turėjo progą pasirodyti birželio 25 dieną, žaisdami krepšinį prieš Cicero garsiąją "Ateities" rinktinę, kuri šį kartą ne taip garsiai pasirodė. Brolių Tauginų vedama, mūsų komanda pradžioje visai sudorojo Cicero. Bet vėliau didelių pastangų dėka, ciceriškiai pradėjo narsiai kovoti. Jų taškai lėtai augo. Bet gaila, laikas pasibaigė ir Cicero "Ateitis" pralaimėjo 51:59.

Kitas svarbus programos punktas yra maudymasis. Sušilę sportininkai, uodų sukandžioti stovyklautojai ir nusnūdę vadovai krinta atsigaivinti maloniame Spyg-

Dovanos pasižymėjus; ašaros skiriantis... Abi nuotr. Ged. Naujokaičio

lio ežero vandenyje. O vanduo toks šiltas ir gaivinantis. Tik maudykis ir nardyk, kol vadovai neišvarys.

MAS stovykloje, ateitininkai ne tik kūną lavina. Čia daug dėmesio yra skiriama dvasiniam auklėjimui, kuris sudaro vieną iš svarbiausių ateitininkų ideologijos bruožų. Puikiai paruoštos ir pristatytos paskaitos priverčia kiekvieną giliau pagalvoti ir lavintis. Žymūs paskaitininkaip kaip dr. J. Girnius, kun. S. Yla, dr. D. Jasaitis, dr. K. Keblys, dr. A. Damušis, dr. V. Vygantas, dr. J. Pikūnas, kun. G. Kijauskas ir kiti supažindino mus plačiau su ateitininkija, jos veikla ir prasme. Jie kalbėjo apie poeziją, partizanus, ateitininkų vadovus, ideologiją, talentų išsilavinimą ir t.t. Nors dalis stovyklautojų neparodė didelio susikaupimo, bet daugumai paskaitos buvo labai naudingos, praplėsdamos mūsų akiratį ir paskatindamos mus į gėrį. Po paskaitų labai naudingos buvo būrelių diskusijos, kuriose visi dalyviai galėjo pareikšti savo nuomones.

Dar vienas paminėtinas stovyklos programos punktas yra vakaro programos, kuriose visi stovyklautojai turėjo progos pasirodyti. Gal būt įdomiausia vakaro programa buvo talentų vakaras, kur stovyklautojai parodė, ką jie geriausiai moka išpildyti. Įdomus buvo internacionalinis vakaras, kuriame kiekvienas būrelis atstovavo skirtingą kraštą. Be to, paminėtini: partizanų vakaras, literatūros vakaras, tautinių šokių vakaras ir kt. Vakaro programos buvo labai įdomios, nes dauguma stovyklautojų energingai jose dalyvavo.

Stovyklai pasibaigus buvo liūdna skirstytis. Gaila buvo atsiskirti su gražia gamta, naujais draugais ir vadovais. Gaila buvo tų dviejų, per greit prabėgusių savaičių. Bet kartu buvo ir tam tikro pasitenkinimo, kad ne veltui praėjo tas laikas. Kiekvienas jautėme, kad išmokome ką nors nauja ir pasidarėme geresniais žmonėmis ir aktyvesniais ateitininkais.

Stovykla — principų įgyvendinimo mokykla

rašo: *Danutė Navickaitė*

Ši Ateitininkų Moksleivių Jubiliejinė Stovykla daug žmogų pamokė. Iš visur atvažiavo jaunimas išmokti ir dalintis žiniomis apie ateitininkiškumą. Visi susidraugauja ir linksmai praleidžia laiką. Man atrodo, kad šioje stovykloje visi penki Ateitininkų principai yra įgyvendinti. Katalikiškumas veikia: kasryt dalyvaujame Šventose Mišiose. Ir man atrodo, kad visi stengiasi būti tikri krikščionys viens su kitu. Paskaitose ir diskusijose veikia inteligentiškumas. Visi dalyvauja diskusijose ir pareiškia savo mintis kitiems. Per šias paskaitas ir diskusijas daug išmokstame skirtingom temom. Daug įdomių kalbėtojų atvažiuoja mums pakalbėti iš visur: dr. J. Girnius, Antanas Saulaitis, dr. K. Keblys ir kiti.

Paskaitose yra pabrėžta, kad esame lietuviai, ir turėtumėm išlaikyti savo kultūrą, kalbą, papročius: visą meilę savo tautai. Mums stengiasi parodyti, koks svarbus yra šių dienų lietuviškas jaunimas ir bando mums padėti išlaikyti savo lietuvybę.

Mes gyvename kartu kaip šeima. Mūsų veiksmai, kurie parodo mūsų norą gyventi kartu harmonijoje: suprasti ir mylėti kitus, — išreiškia šeimiškumo principą.

Visuomeniškumas yra stovyklautojų labai vertinamas. Būreliai stengiasi sunkiai dirbti, ir seniūnas prisiima atsakomybę prižiūrėti, kad viskas būtų atlikta, — tai vienas visuomeniškumo praktikos pavyzdys. Arba sporte, kai visi stengiasi pilnai dalyvauti; tai parodo, jog stovykloje tikrai bandoma įgyvendinti mūsų penkis principus.

Mūsų nuomone, šis mūsų pasiryžimas tikrai buvo pravartus ir tikrai daug visiems visko teikiąs. Užtai galim sakyti "Ačiū" visiems stovyklautojams.

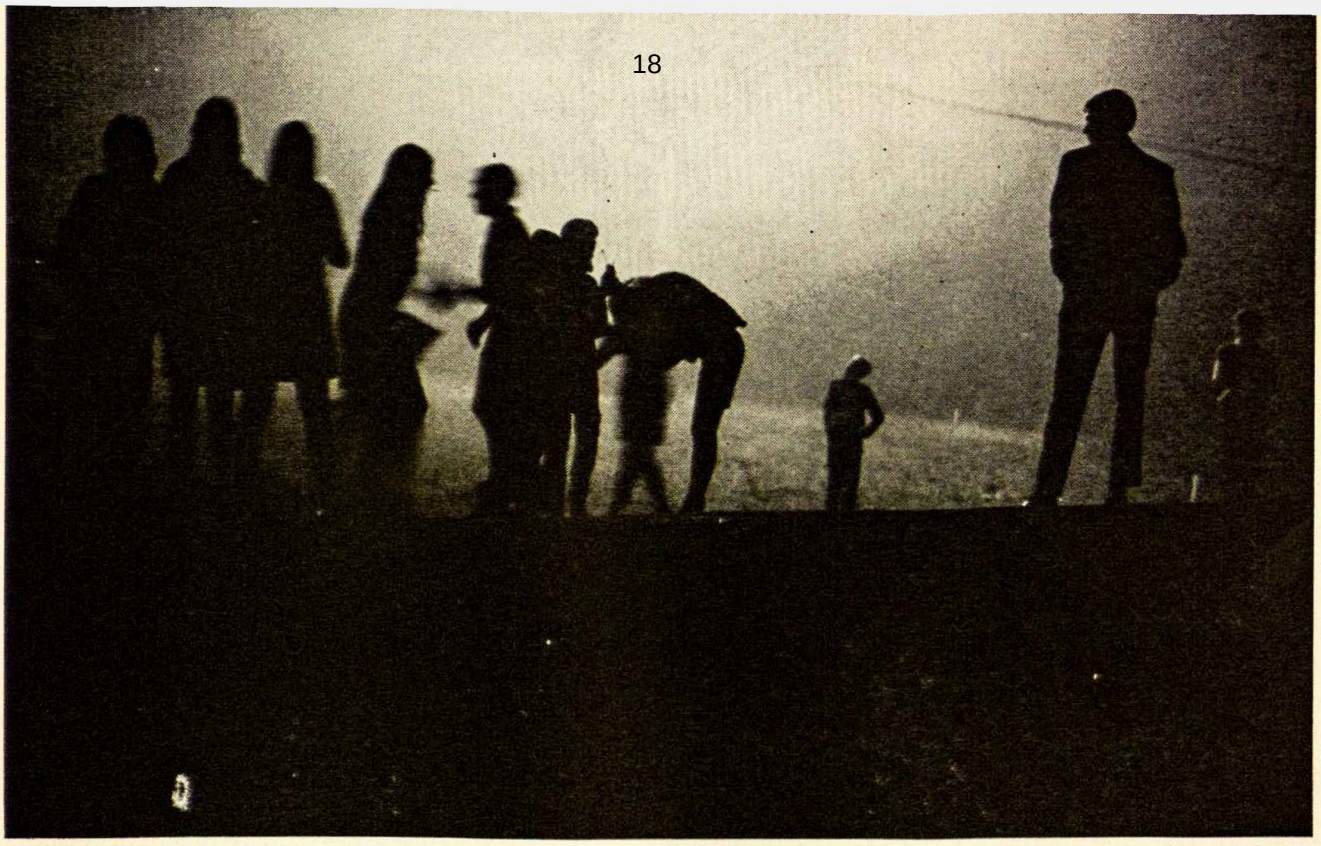

nuotr. Ged. Naujokaičio

* jubiliejinės stovyklos vakarinės programos *

rašo: *Danguolė Stončiūtė*

Visi stovyklautojai labiausiai laukė vakarinių programų, ir aš nemanau, kad tas laukimas būtų buvęs veltui.

Už tokias įdomias programas didelis ačiū priklauso Elenutei Bradūnaitei. Taip pat didelė dalis vakarinių programų pasisekimo priklausė nuo pačių stovyklautojų, nes be jų entuziazmo niekas nebūtų pavykę.

Šeštadienį, liepos 17-tą dieną, įvyko susipažinimo šokiai. Pradžioje visi buvo nedrąsūs, ypač mergaitės su berniukais. Mergaičių buvo du kartus daugiau negu berniukų, ir ne visi berniukai šoko, tai per šokius dauguma mergaičių sėdėjo ir klausėsi "puikios" plokštelių muzikos.

Vakaro metu buvo pravesti keli žaidimai, kad susipažintumėm su kitais stovyklautojais. Taip pat pašokome ragučių polką. Vakaro gale, atnaujinę senas draugystes ir susitikę su kitais stovyklautojais, visi gailėjomės, kad vakaras taip greitai pasibaigė.

Sekmadienį, liepos 18-tą dieną, įvyko pirmasis stovyklos laužas. Laužą uždegti buvo pakviestas kun. G. Kijauskas. Kunigėlis bandė ir bandė, stovyklautojai pūtė ir pūtė dainuodami, bet jis niekaip negalėjo uždegti. Pagaliau pagalbon atėjo vakaro vėjas ir laužas suliepsnojo.

Programą atliko stovyklautojai iš įvairių miestų, pavaidindami įspūdžius iš to miesto gyvenimo. Detroitiškiai sukūrė vaizdą iš garsiojo Detroito MOTOWN (red. čia yra populiarios "sielos muzikos" plokštelių kompanija... plačiai žinoma jaunimo tarpe). Putnamo mergaitės su seselėm padainavo Putname išmoktas dainas, kurias mes vėliau stovykloje irgi išmokome. Čikagiškės mergaitės atėjo prie laužo, kvatojo, kvatojo, ir nubėgo į savo vietas kvatodamos. Gal tas parodė, kad viskas Čikagoje eina juokais? Bet berniukai iš Čikagos buvo rimtesni: padainavo juokingus kupletus iš Čikagos gyvenimo; pravedė Liucijus Alenskas ir Vytautas Beleška.

Buvo dar daugiau pasirodymų, keli miestai pasirodė net du ar tris kartus. Tarp pasirodymų dainavome dainas, kuriom vadovavo nepailstamas, jaunimo mylimas Faustas Strolia.

Grįždami iš laužavietės, sustojom prie ežero pasiklausyti Dainavos aido. Vi-

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible]DO BIBLIOTEKA

si sušuko "Dainava, Dainava, stovykla", — ir per kalnus ir ežerą pasigirdo aidas. Į barakus grįžome patenkinti pirmuoju laužu.

*

Pirmadienį įvyko liaudies vakaras. Daug sužinojome apie lietuvių tautosaką, ypač iš Elenutės kalbos. Taip pat daug sužinojom iš stovyklautojų pasirodymų. Buvo suvaidintos kelios liaudies pasakos, buvo pasakyta mįslių ir patarlių. Berniukai pademonstravo senovės lietuvių rūbus, ginklus ir įrankius. O mergaitės papasakojo apie vestuvių ir kitų švenčių papročius.

Be to, muz. F. Strolia papasakojo apie liaudies dainas, ir tada stovyklos choras padainavo keletą iš jų.

*

Antradienio vakaras Dainavoje buvo labai gražus. Prieš einant žiūrėti filmą, visi stovyklautojai užlipo į aukštą statų kalną — pažiūrėti saulėleidžio. Kai tik visi stovyklautojai užlipo, saulė nusigando ir pradėjo leistis, nuspalvindama dangų žarijos spalva.

Padainavę kelias dainas, nuėjome į salę žiūrėti filmos "Johnny Tremain". Buvom pavaišinti "popkornu" ir vakaras greitai prabėgo. Bet kyla klausimas: ar negalėjome šį vakarą prasmingiau praleisti, negu žiūrėdami amerikonišką filmą?

*

Talentų vakare (trečiadienį) dalyvavo artistai iš toli ir iš arti. Kai suvažiuoja jaunimas iš visos Šiaurinės Amerikos, — tai turėtų būti visokių talentų.

Buvo paskelbta, kad į stovyklą atvyko du garsūs prancūzai: Bičiūnas ir Kundrotas. Jie parodė savo meninius gabumus: iš mišrainės kiaušiniuotos ir pamidoruotos padarė abstraktą. Paveikslui užbaigti pakvietė Seselę Jurgitą, Laimą Bačinskaitę, Rimą Laniauską ir kitus vadovus. Jie uždėjo kiaušinienės antspaudą ant paveikslo. Po šio pasirodymo vienus ėmė juokas, o kiti turėjo ieškoti kempinės ir šluotos nuvalyti "abstraktizmą".

Sekantis punktas buvo Sadutė, kurią atliko — Clevelando berniukai! Pasiskolinę mergaičių sijonus ir užsidėję vainikėlius, visu rimtumu grakščiai pašoko, lyg būtų buvę senovės vaidilutės prie šventosios ugnies. Salė virto juokais, o šokėjai nė vieną kartą nenusišypsojo.

Stovykloj buvo ir kitokio talento: pianistų, akordeonistų ir dainininkų buvo daugybė.

*

Grįžus į baraką po partizanų vakaro pagalvojau, kad šis vakaras man paliko giliausius įspūdžius . . .

Vakaras buvo pradėtas Šv. Mišiom, kurias atlaikė (ir pasakė pritinkamą pamokslą) kun. G. Kijauskas. Vakarinės Mišios suteikė rimtą nuotaiką visam vakarui.

Po mišių visi stovyklautojai gavo po žvakutę ir nuėjo su savo būreliu prie atskiro partizano kapo. Tenai padainavę partizano dainas, pavaidinę vaidinimėlius, susirinkome prie ežero, kur buvo paleistas vainikas į vandenį, ir sukalbėję maldas, tyloje grįžome į barakus.

*

Penktadienio vakare su didele nuotaika stovyklautojai rinkosi į sutartas vietas nakties žaidimui — "pavogti vėliavą". Mergaitės buvo pasiryžusios laimėti, nes jau penki metai iš eilės berniukai laimėjo.

Mergaitės turėjo nunešti vėliavą į vieną pusę ežero, o berniukai — į kitą.

Sušvilpus švilpukui, pradėjome žygį. Greitai nukonkuravome berniukus ir atėmėm jų vėliavą. Mergaitės linksmos grįžo anapus ežero, kur visų laukė joninių laužas, o berniukai, pavargę ir susigėdinę, pyko eidami paskui . . .

*

Šeštadienio šokiai užbaigė pirmąją stovyklavimo savaitę. Salė buvo išpuošta lyg kavinė. Prie sienų buvo staleliai su žvakidėmis. Šviesos buvo prigesintos, ir nuotaika buvo romantiška ir jauki.

Nepajutom, kad laikas taip greitai prabėgo ir čia pat buvo vienuolikta valanda. Sustojom ratu ir, sugiedoję "Marija, Marija", grįžome į barakus.

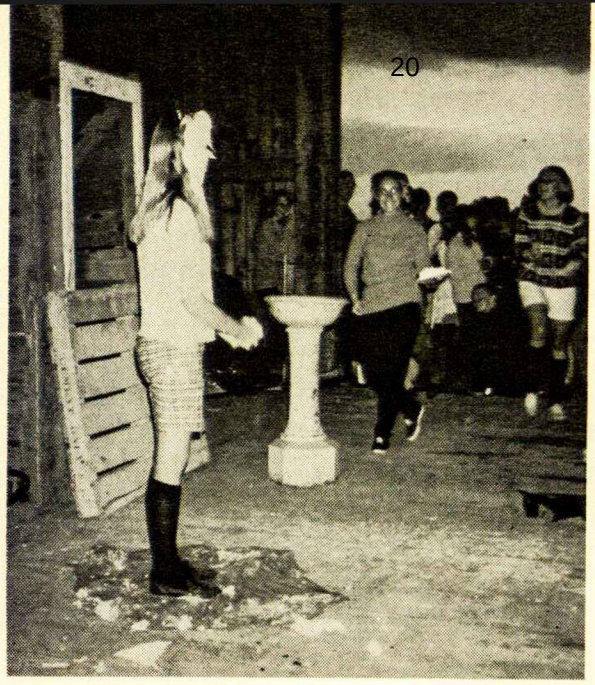

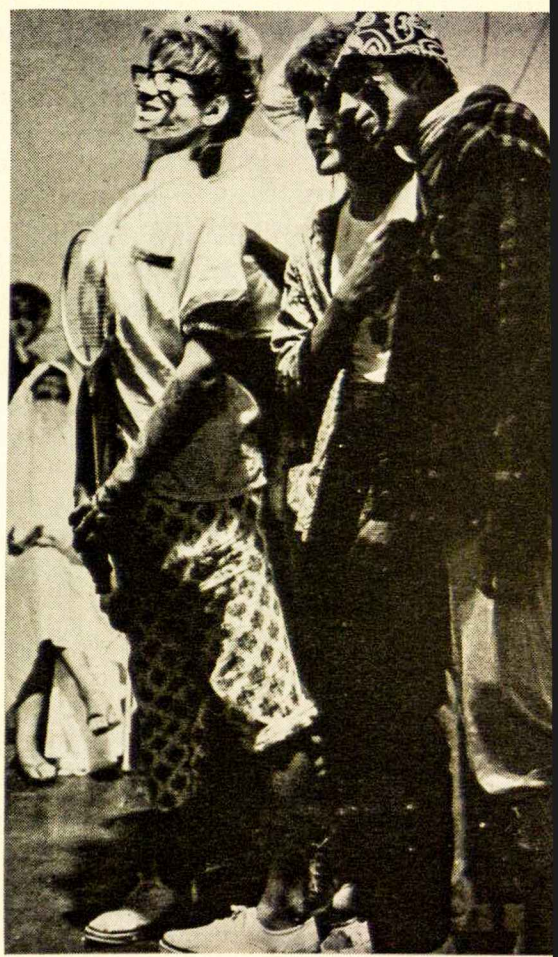

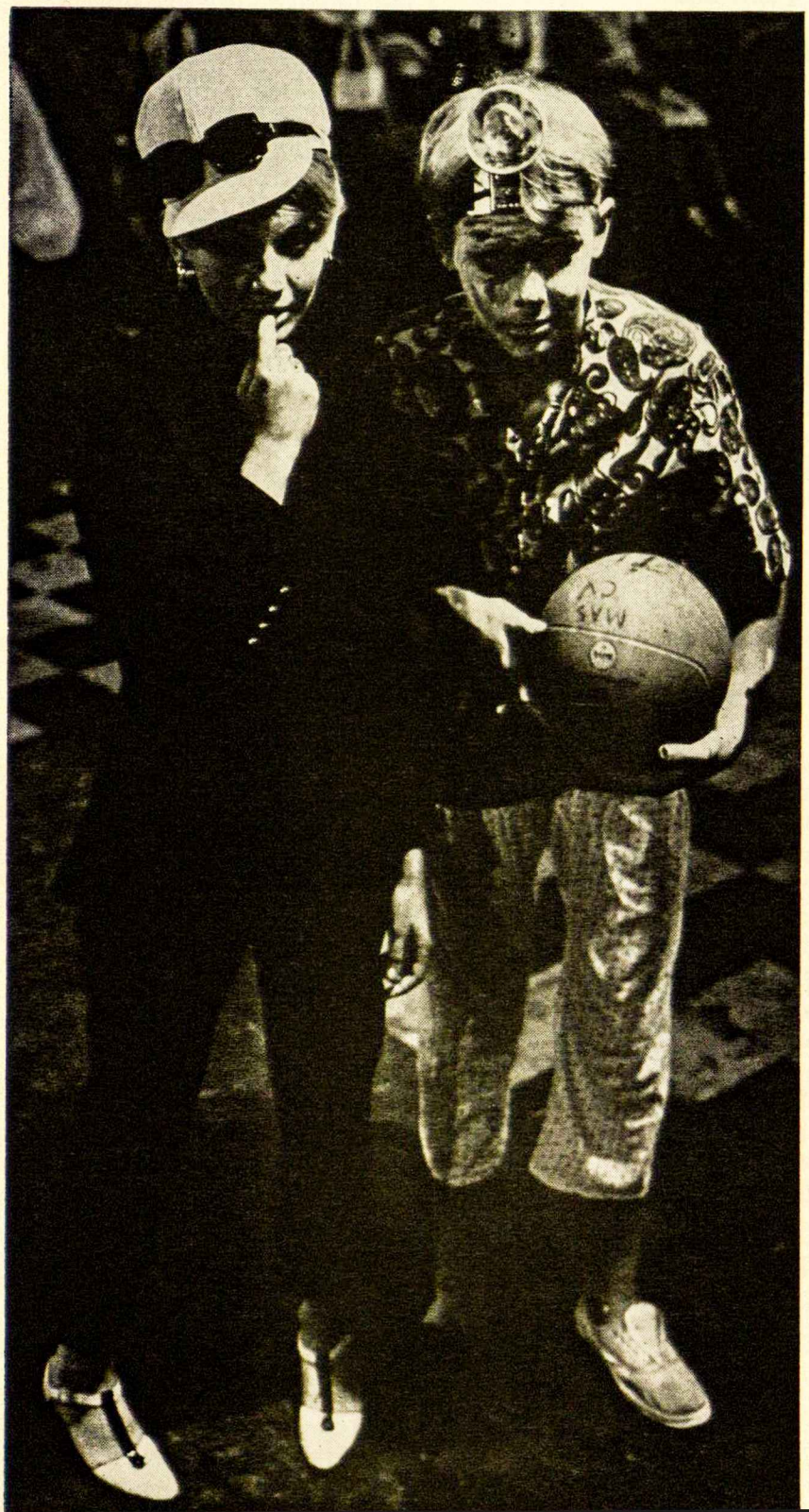

SMAGU:

ir su veidu torte
ir su pirštu burnoj
ir laukiant netikėtumų
kaukių baliuje

nuotraukos:

mažoji —
RIMO LANIAUSKO

kitos —
GEDIMINO NAUJOKAIČIO

DRAUGAS

*

Ką? Man galvot?
Nemalonu, nenoriu!
Nesuk —
Man galvos . . .
Kol negalvoju, man gyvenimas ramus,
pakenčiamas . . .
Visi tada būna mano draugai . . .
Bet . . .

Tu mano draugas, —
Aš tavęs . . .
nepažįstu . . .

Kęstutis Sušinskas

SVAJONĖS

*

Klausyk,
kaip lietus krinta,
kaip nuobodžiai
kas nors bando šnekėti . . .

Galvok,
ką tu galėtum daryti
jei būtum galingas,
o ne mažas.

Žiūrėk,
į mėlynas padanges
į tėvynės krantus.

Žiūrėk ir mylėk
savo protėvių kraštą,
ir nesakyk,
kad nieko negali.

Teresė Slotkutė

KODĖL?

I.
Tamsi naktis,
bet kur Tu?
Kur Tu esi?

II.
Aš ieškau visur
— meilės šviesos.
Aš ieškau visur
— Tavęs;
bet kur Tu?
Sustok,
išgirsk mane,
suprask,
aš Tavęs ieškau,
ir noriu surast.

III.
Tamsėja ir tamsėja naktis,
o Tu nuėjai tolyn ir tolyn,
kodėl taip,
taip toli nuėjai?

Jurgis Bradūnas

KLUONAS

*

saulės spinduliai skverbės
pro dulkėtą, sausą sienos plyšį,
nušviesdami surūdijusią vinį.

sudžiūvus lenta įskilo nuo svorio,
lyg plono stiklo klodas;
tik spindulių neatšvietė atgal.

pradėjo šviesėti pamažu,
ir nulūžo sutrūnijusi tyla
ištirpdama liepsnų sukūry.

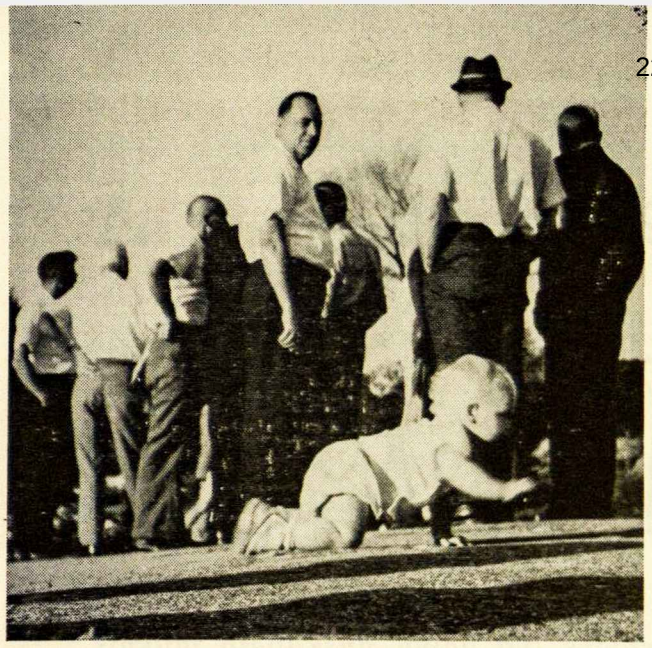

Sendraugių stovykla Dainavoje

SUSITIKOME PRIE SPYGLIO

nuotrauka ir aprašymas
ARŪNO LIULEVIČIAUS

Nauji dalykai dedasi Dainavoje — vietoj duobėto kelio tiesiasi lygus asfaltas. Prie kelio gausybė ženklų: "Stop", "Vaikai žaidžia", "Šunys stovykloje nepageidaujami". Paskutinį ženklą turbūt yra uždėjusi elegantiška raina katė, kuri trinasi prie naujai atvykusių stovyklautojų. Žiūriu per vyriausio raštininko Andriaus Daugirdo petį ir matau, kad jau užsiregistravę 143 stovyklautojai, o jų vis dar pasirodo į stovyklą įvažiuojant. Daug turės šeimininkės dirbti, kad visus mus čia išmaitintų.

— — —

Stovykloje dažnai sutinki susirūpinusį vaiduoklį — tai sąjungos centro valdybos darbininkas Juozas Polikaitis, kuris ir po vidurnakčio vaikščioja baltųjų namų koridoriais. Veidas nuo rūpesčių pabalęs, tačiau rankos dar vis apkabinę lentą, ant kurios pūpso programos, laiškai ir protokolai. Stovyklos komendantas yra Povilas Žumbakis — smarkiai talentingas vyras, nes gali žaisti tinklinį su cigaru dantyse. Stovyklos studijine programa rūpinasi Pranas Baltakis, kuris ją su Arvydu Barzduku Vašingtone suplanavo.

— — —

Stovykloje minios vaikų: nuo keturpėsčiom rėpliojančių iki jūrininkų, laivais ežere plaukiojančių. Visas jaunimas neturėjo laiko stovykloje nuobodžiauti — priešmokyklinis kas rytą traukė į darželį, kurį Montessori metodu tvarkė mokytoja Juškevičienė. Kiek vyresnieji repetavo vaidinimą — Krėvės pasaką apie Vaivą, Perkūną ir Straublį, kartu su studente Milda Pakalniškyte. Ketvirtadienio vakare šis vaidinimas su dideliu pasisekimu pastatytas stovyklos salėje, gi tą patį vakarą jauniausieji pasirodė, ką išmoko darželyje.

— — —

Stovyklos studijinė tema: "Jaunuolio religinės problemos". Įvadinę paskaitą apie skirtingas pažiūras į moralę skaitė kun. Stasys Yla. Iš Baltimorės atvykęs SAS dvasios vadas kun. Kazimieras Pugevičius pasidalino savo patyrimais studentų tarpe ir leido magnetinės juostos pagalba pasiklausyti keturių studentų pokalbio apie studentų pažiūras į religiją. Arvydas Barzdukas skaitė tikrai išmąstytą paskaitą apie tai, **ką reiškia būti krikščionimi.** Daug buvo diskusijų: po paskaitų, būreliuose ir virtuvėje prie stalo — jau nakčiai įpusėjus.

— — —

Akiai malonu buvo žiūrėti į kun. Algimanto Kezio, S.J., nuotraukas, kurios puošė salės sienas. Praleidome ir malonų vakarą be siklausydami tėvo Kezio ir žiūrėdami į naujųjų Europos bažnyčių vitražų skaidres. Pasirodo, kad tėvo Kezio talentai daugialypiai — jis suorganizavo stovyklos krepšinio komandą, kuri kovon iššaukė studentus. Deja, krepšinio rungtynės pasibaigė stovyklos nenaudai (kiek atsimenu, 32:24), nors ir sendraugių komanda svariai žaidė.

— — —

Savaitės gale prasidėjo ASS suvažiavimas, kuriame daug svarstyta, daug kalbėta. Ypatingi rūpesčiai buvo: kaip talkinti pavojuje esančiom mūsų parapijom ir kaip padėti moksleivių veiklai. Buvo pateikta įvairių projektų, kurie visi reikalingi pinigo, todėl sekantiems metams suvažiavimo nutarimu sendraugių nario mokestis padidinamas iki **keturiolikos dolerių** (buvo du doleriai). Šeštadienio vakare įvyko muzikos ir žodžio vakaras, kuriame muzikas Manigirdas Motekaitis paskambino pianinu, o Clevelando meninės jėgos pateikė "Nuvainikuotosios Vaidilutės" ištrauką. Suvažiavimas baigėsi iškilmingu posėdžiu sekmadienio rytą, kuriame kun. Stasys Yla skaitė paskaitą apie ateitininkus dviejų sukakčių ženkle. Suvažiavimui vadovavo Jonas Dėdinas, Pranas Grušas ir Vaclovas Kleiza, gi sekretoriatą sudarė Genutė Vasaitienė ir Algis Žukauskas.

— — —

Baigėsi ir saulėta savaitė. Ir vėl mašinos važiavo nuo baltojo namo. Pro langus mojuodami vaikai šaukė — "Iki kitų metų!"

Vasaros atostogos lyg daina nuskubėjo laukais. Jos, tartum laužo žiežirbos ištirpo tamsoje.

Dauguma jūsų bent keletą savaičių praleidote vasaros stovyklose. Jūs ten išmokote naujų dainų, žaidimų. Sužinojote kai ką naujo apie savo tautą ir organizaciją. Bet pats svarbiausias dalykas — jūs susipažinote naujų draugų. Juk suvažiavote iš įvairių vietovių! Susipažinote naujus ir atpažinote senus draugus. Grįžę namo, nepamirškite jų. Rašykite vieni kitiems laiškus. Tada bus dar maloniau sekančią vasarą vėl susitikti.

Stovyklose jūs mokėtės kartu su kitais gyventi. Dalinotės ne vien tik dantų pasta ir muilu, bet taip pat džiaugsmais ir liūdesiu. Tęskite tai ir namo sugrįžę, savo tėvelių, brolių ir sesučių tarpe.

Stovykloje jūs pratinotės prasmingai praleisti atostogų laiką. Neteko dar girdėti, kad vasaros stovykloje kam nors būtų buvę nuobodu. Gal laiko trūko, gal truputį nuvargot. Bet nuobodžiauti tikrai nebuvo kada, nes vadovybė buvo numačiusi jums įvairių užsiėmimų. Grįžę namo, jūs patys suplanuokite savo dienas. Palikite laisvalaikio — žaidimams, sportui. Bet paskirkite keletą minučių ramiam užsiėmimui. Tai gali būti sunku, kai yra daugiau broliukų ir sesučių namie. Tačiau susitarkite, kad netrukdysite vieni kitiems ramaus poilsio laiko.

Labai svarbu dar jaunam esant išmokti džiaugtis ramybe. Linksma su draugais paišdykauti, patriukšmauti, ar ir netaip garsiai pažaisti. Tačiau žmogaus dvasiai reikia ir tylių momentų, kad galėtų pasvajoti, pamąstyti. Tad, kartais sustokit ir pagalvokit — apie save: ar esu toks, koks norėčiau būti? kas man nesiseka? kuo būsiu užaugęs? kaip bandysiu to pasiekti? Apie savo artimuosius: Ką apie juos galvoju? kodėl? kaip su jais elgiuosi? ar galėčiau būti jiems geresnis? Apie gyvenimą: apie Dievą, visatą, taiką, karą, laisvę. Kaip man atrodo — kas yra tikrai laisvas žmogus? Apie teisybę — ar aš visiems teisingas?

Vieną kartą pagalvokite apie vieną, kitą kartą — apie kitą. Užims labai nedaug laiko. Bet per jį išmoksite nepaprastai daug. Pažinsite save, išmoksite niekuomet nenuobodžiauti. Net ir tada, kai nebus nei draugų, nei knygos, nei televizijos namie. Tada būsit Jūs su savim pačiais, ir nebus nei trupučio nuobodulio.

Sekmės naujuose mokslo metuose!

Tu jam padėk!

Kai tu šį rudenį sugrįši į mokyklą, tavo klasėje gal bus berniukas Jim Brown. Gal bus mergaitė Suzy Thompson. O gal jų vardai ir pavardės bus visai kitokie. Bet tie berniukai ir mergaitės bus tamsios odos.

Gal jų bus tik vienas ar du. Gal ir daugiau. Priklausys nuo to, kokioje miesto dalyje tu gyveni ir kokią mokyklą lankai.

Jie, kaip ir tu, dabar yra trečiame, ketvirtame, penktame ar šeštame skyriuje. Jie, kaip ir tu, greitai užaugs į jaunuolius. Tačiau jie turės daug daugiau galimybių tapti jaunais nusikaltėliais.

Kodėl?

Nes jie gyvena ir auga visai kitokioje aplinkoje. Gal jų tėveliai neturi darbo. Gal yra labai nemokyti ir turi tik menko atlyginimo darbą. Tada jie labai vargingai gyvena. Daugelis negrų tėvų ne išmokina savo vaikų švaros, tvarkingumo, pagarbos kitų nuosavybei. Kai kurie tėvai ir patys nesupranta, kodėl reikia stengtis palaikyti švarą ir tvarką. Jų irgi niekas to neišmokino.

Šią vasarą daugelyje Amerikos miestų vyko negrų riaušės. Tu jau girdėjai, kiek gyvybių ir turto tai kainavo. Daugiausiai nuo tų riaušių nukentėjo patys negrai. Tie, kurie turėjo nors stogą virš galvos, keletą rūbų, baldų ir maisto — dabar ir jų neteko.

Tiesa, kad negrų rasė Amerikoje yra iškentėjusi daug skriaudų ir neteisybės. Jie dabar — tuoj pat — nori išsikovoti visišką lygybę su kitais amerikiečiais. Jie nori gauti geresnių darbų, gyventi gražesnėse vietose. Jie turi šventą teisę į visa tai. Tačiau jie turi ir pareigą — stengtis tapti dorais, tvarkingais. Turi siekti mokslo, kad ir visa kita galėtų gauti.

Tu gali jiems padėti.

Tu gali padėti tiems Jim B., ar Suzy T., kurie yra tavo klasėje.

Tu gali jiems duoti to, ko negrams labai trūksta. Savo pavyzdžiu ir pašnekesiais tu gali tuose jaunuose negriukuose pažadinti norą siekti aukštojo mokslo.

Jūs visi mokykloje tą patį mokotės. Bet yra skirtumas. Kai tu grįžti po pamokų namo, tavo tėveliai domisi tuo, ką tu mokiniesi. Jie tau paaiškina, ko nesupranti. Papasakoja — ko dar ligi šiol nežinojai. Jie rūpinasi, kad paruoštum pamokas.

Kai Jim B. ar Suzy T. grįžta namo, jų tėveliai dažniausia nerodo jokio susidomėjimo mokslu. Jie ir patys yra augę skurde ir nežinojime, kas tai yra noras siekti mokslo. O draugai gal juokiasi iš Jim B., jei jis namie paima knygą į rankas.

Tave skatina mokslo siekti ne vien tavo tėveliai. Ir ateitininkų organizacija siekia, kad visi ateitininkai gerai, rūpestingai mokintųsi. Kad po gimnazijos lankytų universitetą. Kad siektų aukštųjų laipsnių. "Inteligentiškumo" principas mus tam įpareigoja.

Tu gali "inteligentiškumo" principą perduoti savo klasės draugui negriukui. Tu su juo mokykloje kalbėk apie mokslą, knygas. Klausinėk, kuo jis norėtų būti užaugęs. Pasisakyk, kuo tu norėtum būti. Ragink jį, kad užaugęs studijuotų universitete. Kad panorėtų būti mokslininku, mokytoju, rašytoju, inžinierium ar daktaru.

Pasakok jam apie knygas, kurias skaitei. Ragink, kad ir jis eitų į knygyną išsiimti ar pasiskaityti knygų. Tu pats atrasi gerų būdų kaip visa tai jam pasakyti. Po kiek laiko jis ir pats pradės pamatyti, kad mokslas yra didžiausias turtas. Tokiu būdu tu — jaunas mokinukas, padarysi daug gero visai Amerikos ateičiai. Tavo pažįstamas negriukas užaugęs nebebus našta visai valstybei.

Tik pagalvok. Jei kiekvienas moksleivis ateitininkas taip paveiktų bent po keletą negriukų, o tie — dar po du savo draugus, kiek gero tai atneštų!

G. I.

Rudabarzdžiai anapus jūros

*

Beveik kiekvienas vaikas Amerikoje žino, kas buvo Vikingai. Jis žino, kad jie turėjo rudas barzdas, plaukiojo nedideliais karo laivais, atrado naujų kraštų, apiplėšė daug žmonių ir buvo labai žiaurūs.

Žodis "viking" reiškia jūrų karys. Tačiau ne visi skandinavai buvo jūrų kariai. Todėl visi tų kraštų gyventojai bendrai vadinami normanais. Normanai iš pradžių buvo gana taikūs. Jie gyveno savo žemėse anapus Baltijos jūros nuo senovės lietuvių. Jie medžiojo, žuvavo ir ūkininkavo. Tačiau maždaug 8 amžiuje po Kristaus jiems pradėjo nebesisekti medžioklėje. Labai šaltos žiemos išgaišino daug laukinių žvėrių. Išsieikvojo vikingų žemė ir nebeaugo joje geras derlius. Krašte prasidėjo badas ir ligos. Tada pakrančių vyrai pradėjo užpuldinėti kitų kraštų gyventojus.

Jie užimdavo kurią salą, ir tada iš jos vykdavo į sausumą. Taip jie darė Šiaurės ir Baltijos jūrose. Pirmiausia pradėjo užpuldinėti Airiją, Škotiją. Ten buvo vienuolynų ir bažnyčių. Vikingai tas vietas pirmiausiai ir puldavo, nes tikėdavosi rasti brangių auksinių bažnytinių indų.

845 m. jie užpuolė Paryžių. Netrukus visoj Prancūzijoj nebebuvo saugios vietos. Vikingai buvo sudeginę Hamburgą ir daug kitų miestų. Savo laivais jie buvo nuplaukę į šiaurinę Ispaniją, Afriką ir Italiją.

Europos gyventojai tais laikais melsdavosi: "Gelbėk, Viešpatie, nuo normanų pykčio".

Jų laivai buvo negilūs, be kylio, su lentinėmis grindimis. Jie buvo siauri, ilgi. Galėjo lengvai sukinėtis siaurose upėse ir upeliuose. Turėjo vieną didelę, keturkampę vilnonę būrę. Sakoma, kad kai kurie turėjo iki 30 irkluotojų. Vienas laivas nešdavo iki 60 vyrų. Laivo priekis būdavo aukštas, išdrožtas slibino arba gyvatės galva. Apskriti vikingų skydai būdavo sukabinami ant laivo šonų. Jie turėjo ir greitų prekinių laivų.

Patys vikingai buvo narsūs, bet kartu — žiaurūs ir apgaulingi.

Vikingai daugiausia puldinėjo tas žemes, kurios buvo į vakarus, ar į pietus nuo jų gyvenamų kraštų. Rytiniuose Baltijos jūros pakraščiuose tada gyveno aisčiai (dabartiniai lietuviai, latviai). Vikingai ir jų žemėse buvo pristeigę savo kolonijų. Bet čia jie netiek kariavo ir užpuldinėjo, kiek prekiavo.

Savo laivais jie plaukdavo Nemunu, kol pasiekdavo Dnieprą ir Volgą. Kur negalėdavo praplaukti, pernešdavo laivus. Taip jie pasiekdavo Bizantiją (ten, kur dabar Turkija ir Graikija). Nukeliaudavo net iki Kaspijos jūros. Ten parduodavo medų, kailius, odas, gintarą, vašką, vergus. Parsiveždavo namo arabiškų pinigų, kardų, šarvų, brangių medžiagų.

Kai kuriose Lietuvos vietose randama to laiko arabiškų monetų. Pav. Verkiuose, netoli Vilniaus, rastos 92 arabiškos monetos, kaldintos 896-943 metais. Kaip Lietuvoje, taip ir Latvijoje, net toli nuo jūros, randama senų normanų sodybų liekanos. Jos atsirado ten, kur normanai sausuma turėdavo pernešti savo laivus iš vienos upės į kitą. Tų sodybų gyventojai saugodavo keliaujančius pirklius nuo plėšikų. Tačiau 10 amžiuje visos jų sodybos buvo nugriautos. Tai padarė apylinkėse gyvenę aisčiai.

Nežinia, ar normanai — vikingai ėmė senovės aisčius į vergiją. Tačiau yra užsilikę nemažai lietuvių liaudies pasakų apie laivus, kuriais iš už jūrių atplaukę kariai pagrobdavo žvejų dukteris ir sūnus. Taigi, gal normanai Bizantijos prekyvietėse pardavinėjo ir senovės lietuvius? Gal jie, kaip vergai, buvo verčiami irkluoti karo laivus į Prancūziją, Šiaurės Afriką, Islandiją, Grenlandiją? Gal net Amerikon, Leif Ericsono laivais buvo atvykę senovės aisčių nuo Baltijos krantų? Kas žino? *G. I.*

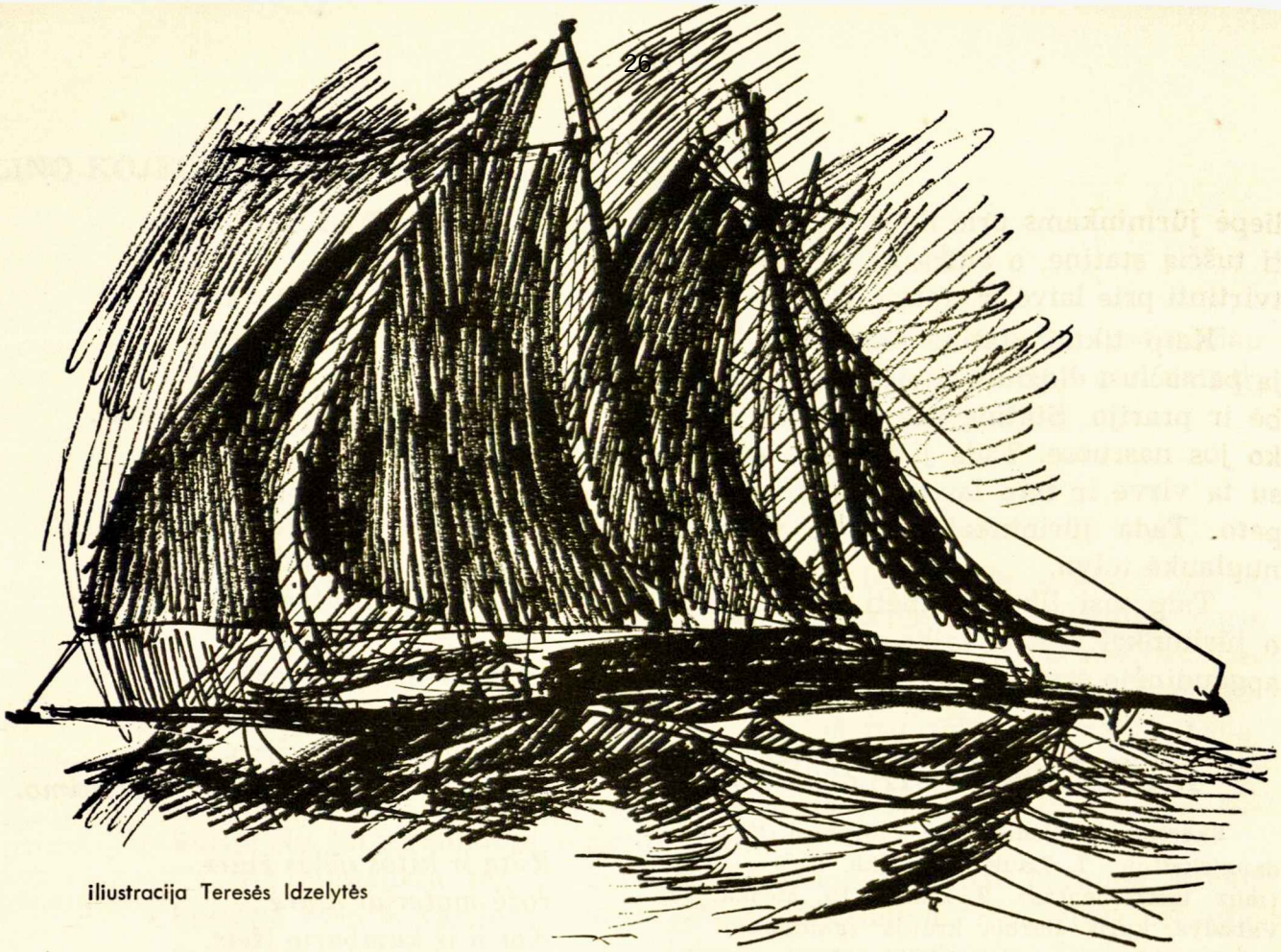

iliustracija Teresės Idzelytės

lietuvių liaudies pasaka apie išmintingą senelį

Viename laive buvo senelis. Jis, plaukiodamas jūrose, niekados nepaklysdavo. Tik paragaudavo jūros vandens, ir tuojau žinodavo, kur esąs ir į kurią pusę reikia sukti laivą. Jūrininkai pradėjo spėlioti, kaip jis kelią pažįsta, ir nutarė sužinoti.

Vieną kartą, prieš išplaukiant į tolimą kelionę, jūrininkai susitarę paėmė kelionei keletą indų vandens iš jūros pakraščio. Kada jau plaukė ilgą valandą, senelis liepė jiems atnešti paragauti jūros vandens. Jūrininkai nesėmė iš jūros, bet įpylė iš indo ir padavė seneliui. Senelis paragavęs, pasakė:

— Taip ilgai plaukiame ir vis dar esame jūros pakraštyje? Uždėkite didesnes būres, kad laivas greičiau eitų.

Tie paklausė ir iškėlė dar daugiau būrių. Paplaukus senelis vėl liepė paduoti iš jūros paragauti vandens. Kai jie padavė vėl tą vandenį iš indo, senelis paragavęs sušuko:

— Kas čia yra, kad nei iš vietos dar nepasijudinome?

Jūrininkai suprato, kad senelis iš vandens pažįsta kelią, ir nutarė, jam paprašius vandens, jau įnešti pasėmus iš jūros.

Ilgai paplaukus, senelis vėl paprašė vandens, ir jūrininkai jam atnešė jau pasėmę iš jūros. Senelis, vos paragavęs, sušuko:

— Stabdykite greitai laivą! Kitaip jis tuojau įpuls į verpetus!

Laivo sustabdyti greitu laiku nebegalėjo, ir jis įpuolė į jūros verpetą. Ten buvo ne jų vienas laivas, bet daugybė ir senų, ir naujų, ir sulūžusių, ir sveikų laivų ir visokių kitų daiktų. Viskas sukosi ratu, negalėdami iš to verpeto išplaukti. Gyvų žmonių tuose laivuose nebuvo, visi jau buvo išmirę badu. Jūrininkai aimanuodami laukė tokio paties galo ir gailėjosi apgaudinėję senelį.

Taip jiems besisukant verpete, praėjo keletas dienų.

Vieną naktį senelis matė sapne žmogų. Tas žmogus pasakė, kad šalia verpeto yra viena labai didelė žuvis, ir kad ji gali juos išgelbėti. Senelis ryto metą

liepė jūrininkams prie ilgos virvės pririšti tuščią statinę, o antrą galą virvės pritvirtinti prie laivo ir statinę įmesti į jūrą.

Kaip tiktai statinę išmetė iš laivo, ją pamačiusi didžiulė žuvis tuojau pagriebė ir prarijo. Statinę prarijo, o virvė liko jos nasruose. Tada ji pradėjo plaukti su ta virve ir taip laivą ištraukė iš verpeto. Tada jūrininkai nupiovė virvę ir nuplaukė tolyn.

Taip visi liko išgelbėti nuo mirties, o jūrininkai nuo to laiko niekados nebeapgaudinėjo savo gerojo senelio.

MIŠKO KRYŽIAŽODIS

Skersai: 2. Plačiaragiai žvėrys. 6. "Aš" — daugiskaitoje. 7. Laukinė braškė. 8. —— tara (muz. instrumentas). 9. Zuikis. 10. Meška. 12. Vabzdys, kuris siurbia kraują (galininke). 13. Priešingybė nuo "yra". 14. Spygliuotas medis. 16. Va. 17. Pasidarė tamsu. 18. Margas paukštis. 19. Raguočiai, kurie gyveno senovės Lietuvos giriose.

Žemyn: 1. Greiti, grakštūs žvėreliai. 3 "Ima" — būsimąjame laike. 4. Šerno riestas dantis. 5. "Neša" — būsimąjame laike. 6. Saldžios tam sios uogos. 7. Mėlyna miškų gėlytė. 8. Jas galima matyti miške, besišildančias saulėje. 11. "Griauna" — būtąjame kart. laike. 15. Pav. baravykas.

Atsakymai trečiam virš. pusl.

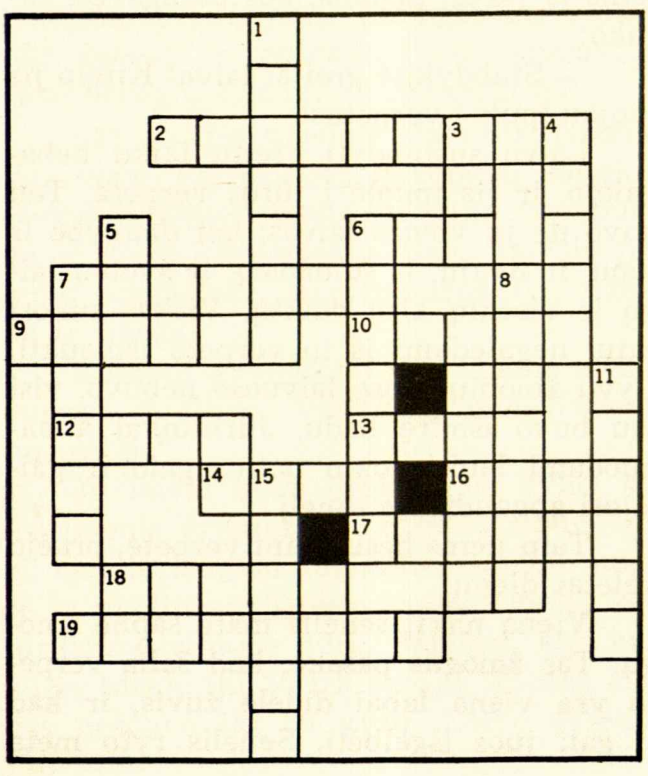

GĖLĖS ANT STALO

Štai stovi gėlės ant stalo,
o viena nulinkus ant galo.
Bitutė žiūri dėl medaus,
o visos stebi, pas ką medų gaus.

Pas rūtelę bitutė skrenda,
į jos didelius lapelius lenda.
Rūtelė juokiasi, kikena,
nes bitelė ją kutena.

O dabar įeina moteris.
Ar ji girdėjo? Ką darys?
Ji negirdėjo, ji nežino,
Ten tik atėjo dėl vandens pakeitimo.

Rūta ir kitos gėlės žiūri,
rožė moteriai įdūrė . . .
Kai ji iš kambario išeis,
tada gėlės juoktis pasileist . . .

— *Rasa ARBAITĖ*

VASAROS RŪPESTIS

Ir gegužis jau prabėgo
Vargo dienos prasidėjo
Čia egzaminai, čia paroda
Bėga valandos be noro.

Nėra laiko daug mokytis
Noriu viską pamatyti
"Expo", grožis, papuošimai
Visų tautų įvairumai.

Žmonių minios vis didėja
Mano laikas vis trumpėja
Čia greit vakaras artėja
Mokslo dienos vis mažėja.

Jau birželis atskubėjo
Visos šventės priartėjo
Tai Joninės, tai Petrinės
Mūsų šventės vasarinės.
Mokslo metų užbaiga
Ir — atostogų diena!

— *Vilija MALCIŪTĖ, 12 m.*
Montreal, Kanada

LINO KOJELIO FANTASTIŠKOS KELIONĖS

ANTROJI PASAKA

Labas. Mano vardas yra Linas Kojelis. Aš ką tik sau pasistačiau mašiną. Ne paprastą mašiną, oi ne. Tik pasiklausykite, ką ji gali daryti:

1. Skraido kaip lėktuvas, malūnsparnis ar raketa;
2. Plaukia virš vandens ir po vandeniu;
3. Važiuoja žeme, kaip automobilis ar traukinys;
4. Gali gręžti skyles žemėje.

Aš norėjau išskristi į kokią kitą šalį, bet žemėj atsidarė skylė, ir aš pro ją įkritau su visa savo mašina. Nukritau į kitą pasaulį, kuris buvo žemės viduryje. Tenai buvo daug salų. Viršuj buvo mėlyna, bet tai nebuvo dangus. Tai buvo jūra! (Kai esate viduryje pasaulio, nesate ant kamuolio, bet esate kamuolyje). Ten aš pamačiau Arimantą Arbą. Jisai, kaip ir paprastai, "banginėjo". Ir dar ką aš pamačiau? Na gi Vydūnas Tumas laikosi už "banginėjimo" lentos. Vaje! Jie pagauti sūkurio! Ne, tai ne sukūrys, o žuvies burna!

Aš nuplaukiu ten jų gelbėti, bet mane taip pat pagauna žuvies burnoje esantis vandens sukūrys. Žuvis užsičiaupia, mus visus praryja, ir pradeda viršinti. Bet, mūsų laimei, esame neskanūs. Žuvis mus išspjauna. Visos mažos Arbo ir Tumo dalys pradeda sulipti. Tik kelios dalys susimaišo. Arbas turi Tumo rankas, Tumas — Arbo kojas. Bet pagaliau jie susitvarkė ir įlipo į mano mašiną. Tuo momentu plyšys vėl atsidarė, ir mes kritom aukštyn į senosios žemės paviršių. Nusileidome ant galvų, nes mes kritom aukštyn, bet laimingai.

Pradėjome skristi tolyn. Pagaliau atskridome į moksleivių stovyklą. Aš pats nenorėjau leistis, tai daviau jiems parašiutus ir jie nusileido. Tuo pačiu momentu Eglė Motiejūnaitė ir Julius Jodelė paėmė raketinius diržus ir atskrido pas mane. Mes nuskridome į Afriką. Nusileidome ir išlipome. Mus užpuolė žmogėdros, nužudė ir beveik suvalgė.

Stovykloje buvo laidotuvės. Buvo partizanų vakaras. Staiga laidotuvių viduryje mes atsikėlėme ir aprašėme savo nuotykius.

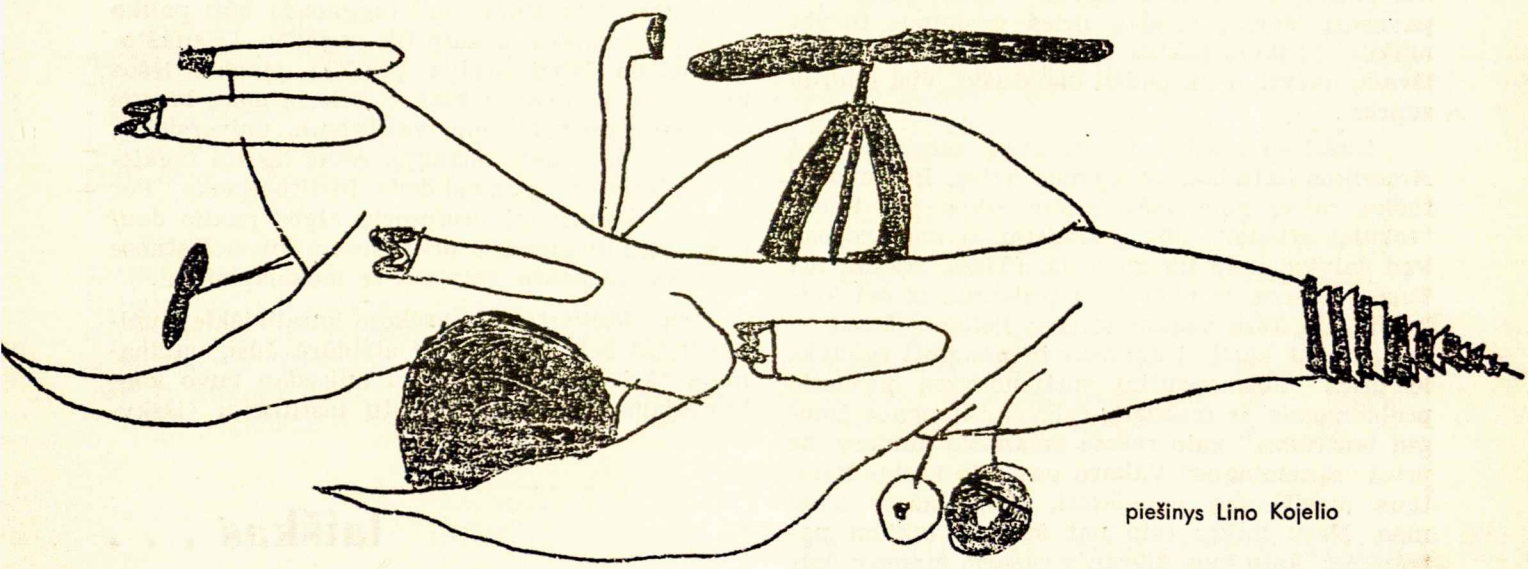

piešinys Lino Kojelio

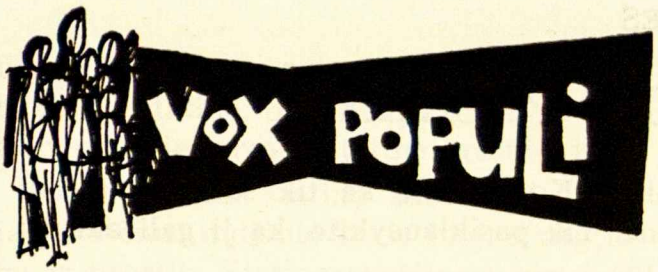

Mieli Redaktoriai,

kai mūrijot patį pirmą šių metų ATEITIES numerį, atsiuntėt man parėdymą — pavasarį ašai turįs pristatyti straipsnį. Tema nebuvo parėdyta — patsai pasirink. Pasirinkti tačiau kartais nelengviau, negu parašyti. Kai tema duota, tai žinai, kad kam nors yra iškilęs reikšmingas klausimas, ir bandai jį atsakyti kaip išmanydamas. Temą pasirinkti reiškia ne tik klausiman atsakyti, bet jį pačiam ir iškelti; reiškia bandyti atspėti, kas tūlam skaitytojui svarbu ir įdomu. Neatspėjus, lieka maždaug pokalbis su savim, o tai nesveika.

Antruoju ATEITIES numeriu betgi atsiuntėte man ir temą, savo vedamajame parašydami apie "Amerikos katalikų kapituliacijos pardžią." Nurodote, kad Webster College pasidarė "nebekatalikiškas", Fordhame teologiją dėsto žydų rabinas, ir darote išvadą, kad katalikiški universitetai išsižada "Kristaus mokslą ginti", o eina gaudytis valdžios pinigų. "Amerikos katalikai pergyvena krizę," sakote, ir sprendžiate, kad universitetų "pasaulietinimas" yra prasta klaida.

Dėl faktų nėra ko nesutikti. Galėjote dargi pridėti, kad tokiam Boston College teologiją dėsto ne tik rabinas, bet protestantų pastorius ir taip pat viena moteris (toji katalikė). Ir jei St. Louis universitetas pranešė, kaip rašote, kad universiteto taryboje galės būti nariais visų tikėjimų žmonės, tai Georgetown universitetas jau taip ir padarė, ir vienas tarybininkas būtent žydas. Galėjote dar pridėti, kad netgi Katalikų Universitete Washingtone profesorių seimas pernai rudenį pirmininku išsirinko episkopalą, o šį pavasarį išėjo į streiką prieš vyskupus tarybininkus. (Tokius faktus sugretinus, nereiktų net išvadų daryti, o tik padėti daugtaškį. Visi gudrūs supras . . .)

Linkčiau sutikti ir su Jūsų teigimu, kad Amerikos katalikai pergyvena krizę. Bet nuo to taško, mūsų nuomonės ir nuotaikos jau tolsta "tobulai atbulai". Jūs pesimistai, o man rodosi, kad dalykai kaip tik giedrėja. (Tiesą sakant, atbulą nuomonę ir nuotaikas prilaikau ir dėl kaikurių kitų Jūsų vedamuosiuose keliamų temų — nesu linkęs kastis į apkasus ir smaginti šaudyklę prieš "kosmopolitinį susijaudinimą pasaulio problemomis" ir maždaug falšyvą "žmogaus žmogui jautrumą," kaip rašote balandžio numery, ar prieš "sąmoningus" Vakarų pasaulio kėslus Kristaus dievišKumą panaikinti, kaip rašote kovo mėn. Nesu linkęs taip pat šaudyti tokiom patrankom, kaip kun. Žiūraitis vasario numery, kur vienu ypu nukaunami Martin Luther King, "moksleiviją klaidinantis" protestantas ir kun. Feliksas Jucevičius — nes tokiom armotom dundėdami, liksim kurti visoms gyvenimo problemoms, visoms skirtingoms nuomonėms ir visoms naujoms mintims.)

Kodėl vyksta Amerikos katalikų universitetuose ir kolegijose tokie svarūs pasikeitimai? Jūsų žvilgiu, tai kapituliavimas prieš įtakas, kurios siekia pasaulį nukrikščioninti. Mano nuomone, tai pasikeitimai, kurie neišvengiami, jei kaip tik nenorima kapituliuoti.

Lyginant su Amerikoje pirmaujančiaisiais universitetais, katalikų institucijos niekados nebuvo labai stiprios: iš daugybės katalikų išlaikomų kolegijų (priskaičiuojama 363) tik kelios ar keliolika tėra plačiau žinomos, o pokoleginių (graduate) studijų aukštu lygiu tegali girtis vienas kitas universitetas vienoj kitoj mokslo ar profesijų šakoj. Taip yra dėl poors priežasčių. Pirmiausia, katalikų universitetai ir kolegijos yra šimtu ar pusantro šimto metų jaunesni, negu žymieji šio krašto universitetai. Antra, ir tai svarbiau — Katalikų Bažnyčia Amerikoje nei hierarchų vadovavimu, nei pasauliečių parėmimu aukštojo mokslo institucijoms neskyrė pakankamo dėmesio. Daug pristatyta "plytų ir mūro", daug rūpintąsi socialinėmis problemomis, karitatyviniu darbu, daug duota misijoms, daug prikurta mokyklų — bet mokslo, meno, intelektualinio gyvenimo, kūrybos vertybės nepuoselėtos. Tokia orientacija, toks vertybių gradavimas, žinia, nebuvo tipingi vien katalikams, o iš tiesų charakteringi visos Amerikos gyvenimui, kurį formavo pirmoj vietoj ekonominės, o paskutinėj vietoj intelektualinės jėgos. Kai atvykom Amerikon, prisimenam stebėjęsi, kad mūrininkai uždirba daugiau negu profesoriai, ir iš tiesų taip buvi. Amerikos viešojoj nuomonėj intelektualai buvo ne tik atitinkamai nevertinami, bet jais net nepasitikima. Jie buvo glaudžiami į "dramblio kaulo bokštus", šalia gyvenimo srovės.

Viešąją nuomonę betgi prieš dešimt metų sukrėtė sovietų sputnikas, o intelektualus kaipo tokius viešajan gyveniman "rehabilitavo" John Kennedy. "Kiaušingalviu" (egghead) būti paliko nebe keistuoliška, o kaip tik pagarbu. O aukštojo mokslo labui staiga pradėjo plaukti lėšos kriokliais, ir labai veikiai — kelerių metų bėgyje — ypač sustiprėjo eilė valstybinių universitetų, kurių, kaip ir katalikiškųjų, retas lig tol tegalėjo lygintis su pirmaeilėmis institucijomis. Per praeitą dešimtmetį profesorių algos pakilo daugiau negu dvigubai, o privačiuose universitetuose atitinkamai pakilo taip pat ir mokslapinigiai.

Šitų išsivystymų pasėkoje katalikiškieji universitetai bei kolegijos ir atsidūrė Jūsų vadinamoje "krizės" padėtyje. Jei anksčiau buvo konkuruojama su dauguma kitų institucijų (išsky-

laiškas . . .

rus keliolika pranašiųjų, žymiųjų universitetų), tai dabar iškilo pavojus nukristi trečion eilėn, valstybiniams universitetams sparčiai stiprėjant ir patraukiant studentus mažais mokslapinigiais. Geram universitetuireikia ne vien geros profesūros ir priemonių, bet ir gerų studentų. O geram studentui, ar jo tėvams, posputnikinėj eroj liko maždaug toks pasirinkimas: eiti į brangų, gerą ir prestižinį nekatalikišką universitetą; į pigų, gerą valstybinį; ar į brangų, gerą katalikišką. Šitokiam studentų turguje katalikiškiems universitetams "biznis" nėra palankus.

Tokiai situacijai susidarius, ir kaip tik **nenorint** kapituliuoti trečion eilėn, lieka maždaug trys alternatyvai. Pirma, katalikų universitetai ir kolegijos galėtų išsisijoti — kaikur užsidaryti, kaikur susijungti — taip, kad kolegijų būtų ne keli šimtai, o gal keliasdešimt, ir universitetų ne keliolika, o keli. Tokiu būdu stipresnieji universitetai ir kolegijos galėtų žymiai sutvirtėti ir gal iš tikrųjų viena kita vieta iškiltų į pačių pirmųjų eiles. Tokio išsisijojimo, žinoma, negalima būtų padaryti sistematiškai — koks gi diktatorius galėtų tai atlikti? Ta linkme natūralią evoliucinę raidą betgi pastūmėti Amerikos Katalikų Bažnyčios hierarchija, jei to norėtų. Nutartų remti vieną, antrą ar trečią vietą (ir ne vieno sekmadienio per metus rinkliava, o rimtai remti), ir leistų kitoms vietoms sunykti arba įsijungti.

Antroji galimybė — iš universitetų virsti semi-universitetais, ribojantis humanitariniais, socialiniais mokslais, nebekonkuruojant griežtuosiuose moksluose ir profesijose. Technikos pažanga ir instrumentacija jau dabar yra tokia, kad joks universitetas nebegali būti "pilnas" ir visiškai savistovus. Ateityje daugės konsortiumai (kelių gretimų universitetų talka), daugės bendrai išlaikomi institutai, klinikos, laboratorijos, ir t.t. Katalikų universitetai taigi galėtų gilintis, ir garsintis, ir pirmauti "dvasios" moksluose, kitus dalykus palikdami, Jūsų terminu, "ciesoriui". Šitaip yra bandoma daryti kaikur pradžios mokyklų sistemose — vaikai leidžiami į viešąsias mokyklas semti žinių, o katalikiškose mokyklose prilaikomas tiesioginis auklėjimas.

Trečioji išeitis — katalikų universitetai ir kolegijos gali "supasaulėti". Reiškia, atitrūkti nuo tiesioginės Katalikų Bažnyčios kontrolės, mažiau apsiriboti specifiniu identitetu, siekti platesnės bazės paramai ir ištekliams, ir šiuo pačiu įgyti daugiau patrauklumo "bendrai publikai", ir tuo būdu stiprėti.

Šiandien būtų bergždžia bandyti čia pat nuspręsti, kuri linkmė tikslesnė, ar pranašauti, kaip iš tiesų ateityje dalykai vystysis. Kyla eilė painių klausimų. Jei katalikiškųjų aukštųjų mokyklų misija yra "Kristaus mokslą ginti," "krikščioniškąją kultūrą kurti," — kaip kad Jūs trumpai ir drūtai išguldote — tai kaip toji misija geriausiai atliekama? Ir jei dėl bendrybių — Kristų ginti, kultūrą kurti — sutinkame, tai ką toji misija iš tikrųjų reiškia, t.y. šiuo metu, šiokiame komunikacijos, kosmopolitiniame pasaulyje, koks jis kad yra, šiais povatikaniniais ekumeniniais laikais?

Kaip tik šitoj vietoj ir užkliūva Jūsų akcentas ant "gynybos". Iš tiesų pirmasis katalikų universitetas šiame krašte (Georgetown, 1789) buvo įkurtas pagrįstu gynybos motyvu, nes tuo metu vienintėlės aukštojo mokslo įstaigos Amerikoje buvo protestantiškos ir aršiai antikatalikiškos. Iš tiesų per visą devynioliktą šimtmetį vyko didelė diskriminacija prieš katalikus ne vien aukštojo mokslo sluogsniuose, bet bendrai Amerikos gyvenime. Bet ar taip aršu tebėra ir dabar? O jei ir tebegyvas prieškatalikinis sentimentas, ar jis kartais nešeriamas kaip tik katalikų atsiribojimu ir izoliavimusi? O jei misija ne tiek **gintis** prieš Antikristą, o verčiau **nešti** Kristų į gyvenimą, kuris linksta Dievą laikyti numirėliu — gal veikiau ta misija tuokart atsiekiama į gyvenimą liejantis, negu užsirėžiant kovos ribas "čia mes, o čia jūs." Gal kaip tik veikiau toji misija būtų atsiekiama, jei vietoj stačius pilis sergėjimuisi nuo **klaidos**, būtų verčiau susirūpinta pirmoje vietoje vykdyti tai, kas pirmoje vietoje ir yra universiteto užduotis — atvirai, laisvai ir visomis išmonėmis ieškoti **tiesos**. Pagaliau žiūrint ir siauresniu žvilgiu — jei siekis yra paruošti kataliką inteligentą privačiam ir viešam krikščioniškam gyvenimui pluralistinėj visuomenėj, ar toks paruošimas tvirtesnis uždaroj ir saugioj katalikiškos institucijos globoj, ar tokioj "supasaulėjusioj" institucijoj, kurioj krikščioniškoji pasaulėžiūra kristalizuotųsi kaip tik linkčių ir pažiūrų įvairybėje? O jei ir būtų manoma tikslu, ir būtų norima išlaikyti "gryną" katalikišką auklėjimo ir švietimo programą, ar ji bebūtų iš vis galima įvykdyti šiame komunikacijos amžiaus pasaulyje, kada nebeįmanoma nieko tikrai "gryno" ir uždaro suprogramuoti?

Šitoki klausimai šiandien kyla Amerikos katalikų švietimo sluogsniuose. Vienur jie paliekami visiškai atviri, ir ieškoma jiems eksperimentinio atsakymo, kaip tai daroma Jūsų minimoj Webster College, kur pati kolegijos prezidentė vienuolė "susipasaulietino". Kitur jiems ieškomą atsakymų prieš įvedant reformas, kaip tai manąjam universitete (Catholic University, Washingtone — Red.), kur sudaryta plačias jėgas turinti patikėtinių ir profesūros komisija universiteto ateities uždaviniams ir pobūdžiui nustatyti. Šitas ieškojimas, man regis, nėra kapituliacija, o kaip tik pastanga Amerikos katalikų universitetus ir kolegijas suprasminti naujų laikų ir linkmių kontekste. Pagal uždavinių ir prasmės įžiūrėjimą vyks ir struktūrinės reformos — vienur bus susijungta, išsisijota, kitur apsikarpyta, pa-

. . . kuris turėjo būti straipsnis

sigilinta, trečiur įsilieta į "ciesorinę" tekmę. Prasčiausia būtų nedaryti nieko ir "gintis"— tatai būtų kapituliacija tikriausia.

Dėl kapituliacijos taigi mūsų nuomonės išsiskiria. Esu tikras, kad stebime tuos pačius faktus, tas pačias "krizes". Skiriamės gal taip, kaip tie du girtuokliai, žiūrėdami į nugertą butelį: vienas sako, kad jau pusės nebėra, o kitas, kad dar pusė liko.

Skirtumės turbūt ir dėl šitokio įvykio. Tarp dviejų vakarų, šį laišką berašant, įsiterpė diena, kurią teko balsuoti už naują psichologijos fakulteto vedėją Katalikų Universitete. Fakultetas didelis — 21 profesorius, apie 100 graduate studentų. Slaptam balsavime, be kandidatų išstatymo (taip kaip popiežių renkant), trys daugiausiai gavę balsų buvo žydas, katalikas ir vienas žydas-katalikas. Iš tų vėliau išsirinkome žydą-kataliką.

Sutiksite turbūt, kad nekapituliavome. Jūs turbūt sakysite, kad todėl, jog šefas visgi katalikas. Aš gi sakyčiau — nekapituliavome kaip tik todėl, kad niekam tikrai į galvą neatėjo, jog Katalikų Universitete psichologijos šefu negalėtų būti žydas.

Antanas Sužiedėlis

Kiti apie mus...

"... Naujasis žurnalo sąsiuvinys (Nr. 1967/5) skaitytoją maloniai nuteikia sukauptos medžiagos įvairumu, jos techniškuoju sutvarkymu puslapiuos, iliustracijų neatkištiniu paskirstymu, teksto papuošimu piešiniais. Dėmesio vertas kietai principingas pirmasis straipsnis, kuriame gyvenamos aplinkos įtaka sveriama šalin nenumetamais lietuviškais svarsčiais. Gyvi ateitininkiškos veiklos ir "Vox populi" skyriai. Labai išradingai tekstu ir nuotraukomis pateikiamos Studentų ateitininkų sąjungos pavasarinių kursų mintys ir nuotaikos. Šešiuose puslapiuose skaitytojai kondensuotai supažindinami su rašytoju Jonu Biliūnu ir jo kūryba. Linkėtina šią tradiciją ir toliau palaikyti, kiekviename "Ateities" numeryje pristatant vis kurią nors mūsų raštijos figūrą... randame ir įdomesnių kūrybinės plunksnos bandymų, pvz. — Gabijos Juozapavičiūtės apybraižą "Laiptus". Autorei būtina savo talentą ugdyti ir toliau. Na, o eiliuotos "Kreivos šypsenos" tai tikrai patiks visiems... Visam lietuviškajam jaunimui "Ateitis" turėtų būti neapleistina kiekvieno mėnesio lektūra."

DRAUGAS, Nr. 164 (28) liepos 15, 1967

SVARBIU RINKIMINIU REIKALU

Kaip jau buvo spaudoje skelbta, šiemet yra renkamas Ateitininkų Federacijos Vadas ir Kontrolės Komisija korespondenciniu būdu. Todėl visos ateitininkų padalinių vadovybės turėjo pranešti savo narių sąrašus ir jų adresus Ateitininkų Federacijos Vyriausiai Rinkimų Komisijai iki š. m. kovo 15 d.

Į atsišaukimą atsakė tik Ateitininkų Sendraugių Sąjunga. Savo pareigos neatliko nei Moksleivių Ateitininkų Sąjungos nei Studentų Sąjungos valdybos.

Todėl Ateitininkų Federacijos Vyriausioji Rinkimų Komisija savo posėdyje š. m. liepos 13 d. tą reikalą persvarstė ir nustatė, kad galutinė balsavimų data nustatoma š. m. rugsėjo mėnesio 30 diena. Iki tai dienai visų ateitininkų, kurie dar nebalsavo, balsavimo vokai turi būti prisiųsti A.F.V.R. Komisijai šiuo adresu: 1729 Don Carlos Ave., Glendale, Calif. 91208.

Tiek Moksleivių atetininkų Sąjungos, tiek Studentų Ateitininkų Sąjungos valdybos būtinai privalo kuo greičiausiai prisiųsti Vyriausiai Rinkimų komisijai savo padalinių narių sąrašus su jų adresais, kad galėtume visiems moksleiviams ir studentams ateitininkams pasiųsti balsavimo medžiagą: atbulinį voką, balsavimo voką ir kandidatų lapelį.

Rinkimų privilegija yra visų ateitininkų organizacinė pareiga, ir todėl visi nešame lygią atsakomybę už balsavimų pasisekimą.

A. F. VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

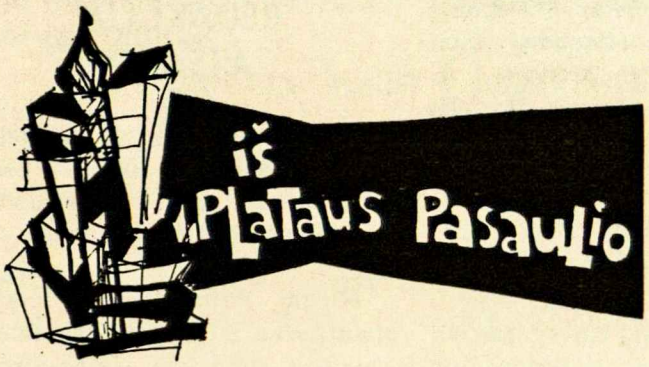

PHILADELPHIA

Philadelphijos Ateitininkų šventė įvyko š. m. birželio 25 d. Newtowne.

Po kun. Pugevičiaus atlaikytų šv. Mišių, į kurias atėjome su vėliavomis iškilmingoje eisenoje, salėje įvyko iškilmingas posėdis.

Posėdį atidarė sendraugių pirm. E. Binkis. Prezidiumą sudarė: kun. dr. Širvaitis — Philadelphijos At-kų dvasios vadas, kun. K. Pugevičius — SAS dvasios vadas, inž. E. Binkis — Ateitininkų Sendraugių pirm., J. Gaila — posėdžio prelegentas, E. Skladaitis — SAS Philadelphijos draugovės pirm., V. Maciūnas — MAS Philadelphijos kuopos pirm., V. Vaškys — Jaunų ateitininkų ir jaunučių pirmininkas; sekretoriavo D. Muraškaitė — SAS CV narė.

Įnešus vėliavas ir sugiedojus ateitininkų himną, J. Kananavičius paskaitė egzaminų komisijos nutarimą ir pristatė kandidatus įžodžiui.

Po to sekė įžodis, kurį jaunučiams ir moksleiviams pravedė kun. Širvaitis, o studentams — kun. Pugevičius.

Juostas ir ateitininkų ženklelius prisegė jaunučių globėjas inž. A. Juzaitis ir moksleivių globėja G. Maciūnienė, o studentams kun. Pugevičius ir E. Skladaitis.

Priėmusius įžodį pasveikino kun. dr. Širvaitis ir inž. Vyt. Volertas.

Įžodį davė: Jaunučių — G. Gečytė ir K. Juzaitytė; Jaunesniųjų — A. Kananavičiūtė ir I. Gudėnaitė; Moksleivių — A. Jasinskas, K. Romanauskas, D. Vaškelytė ir Vyt. Volertas; Studentų — D. Jurevičiūtė ir A. Šileikaitė.

Daugiausia taškų surinkę dovanas gavo: Vytenis Bakanas, A. Šalčiūnas, R. Šileikaitė. Išnešus vėliavas, šio posėdžio prelegentas J. Gaila, savo trumpu bet gražiu žodžiu nušvietė nueitą ir einamą mūsų tautos kelią ir Lietuvos okupacijos vargus.

Iškilmingas posėdis baigtas Tautos Himnu. Posėdį pravedė inž. A. Gečys, pabaigoje padėkojęs visiems ir ypač Kazimieriečių seselių vienuolyno Newtowne motinėlei už priėmimą.

Po trumpos pertraukėlės sekė meninė dalis, kurią išpildė jaunučiai ir moksleiviai ateitininkai. Buvo pasakyti eilėraščiai: D. Bakanaitė, G. Gečytė, A. Kananavičiūtė, R. Šileikaitė. Pašokta — D. Juzaitytė, Virgus ir Vytautas Volertai, na, o naujai susitvėręs ateitininkų orkestrėlis "Ateitis" — palinksmino mus įvairiomis meliodijomis. Šį orkestrėlį sudaro R. Juzaitis, K. Romanauskas, Virgus ir Vytautas Volertai.

Šventė praėjo labai gražiai, sklandžiai ir tikrai malonioje ateitininkiškoje nuotaikoje.

Korespondentė

EAST CHICAGO

Sekmadienį, gegužės 28 d., East Čikagos J. Daumanto kuopelė davė įžodį ir oficialiai įstojo į Moksleivių Ateitininkų eiles.

Iškilminga programa prasidėjo šv. Mišiomis Jaunimo Centro koplytėlėje. Po Mišių visi duodantieji įžodį susirinko prieš altorių ir vienu balsu pasižadėjo laikytis ateitininkiškų principų ir dirbti Dievo ir tėvynės naudai.

Po oficialiosios programos dalies, Čikagos kun. A. Lipniūno kuopos nariai gražiai priėmė naujus ateitininkus Jaunimo Centro patalpose.

Iškilmių pabaigai buvo planuota iškyla, bet, pažiūrėjus pro langą, pasirodė debesys, lietus ir vėjas. Nepaisant kliūčių, visi vienu balsu nutarė važiuoti iškylauti! Buvo norėta važiuoti į "Indiana Dunes State Park", bet blogas oras prilaikė iškylautojus arčiau namų. Jie, susėdę į mašinas, nuvažiavo į "Miller Beach" prie Gary, Ind.

Visiem smagiai praleidus laiką, baigėsi diena, ir visi grįžo namo, pilni gražių įspūdžių.

Ričardas Holiuša

KANADA

Montrealyje šiemet yra didelis judėjimas dėl esančios pasaulinės parodos. Tačiau nei skatinantys saulės spinduliai (vykti į gamtą ir į "Expo") jaunųjų moksleivių ir jaunesniųjų ateitininkų nuo šventės nesulaikė.

Šventė buvo pradėta šv. Mišiomis birželio 4 d. Aušros Vartų parapijoje, kurias aukojo MAS dvasios vadas Tėv. G. Kijauskas, S.J. Ta proga jis pasakė pamokslą, išryškindamas vado reikšmę kiekvieno jaunuolio gyvenime.

Šventė vyko Nek. Pr. Marijos Seserų vienuolyno patalpose, kur metų bėgyje visas lietuviškas jaunimas daro susirinkimus.

Paskaitą apie prof. St. Šalkauskį skaitė dr. Petras Lukoševičius. Prelegento žodis buvo trumpas, aiškus, jaunimui suprantamas ir todėl visi jo dėmesingai klausėsi.

Programą atliko moksleiviai, jaunesnės ir jaunutės at-kės. Jai vadovavo jų globėja Sesuo

M. Margarita. Jaunesniųjų atkių įžodį davė šios kandidatės: G. ir L. Bendžiūtės, L. Jonelytė, R. Lukoševičiūtė. V. Malciūtė R. Pocauskaitė, R. Rudinskaitė, D. Styraitė, G. Urbonavičiūtė ir A. Vasiliauskaitė. Moksleivių at-kų įrodį davė Vida Kizerskytė.

Nauji nariai buvo pasveikinti dvasios vado G. Kijausko, S. J., kuris daug aukojasi jaunimui ir šiai šventei vadovavo. Sendraugių vardu sveikino p. Styra. **Dalyvis**

GARBĖS PRENUMERATAS PO $10.00 ATSIUNTĖ:

Iš Illinois: kun. P. Dilys, J. Baužys, A. Pargauskas, dr. P. Kisielius, dr. A. Razma, dr. B. Valadka, Vyt. Šoliūnas, Lt. A. Udrys; iš New York: kun. J. Pakalniškis, kun. J. Grabys, kun. N. Pakalnis; iš Maryland: dr. A. Sužiedėlis, dr. Pr. Baltakis; iš Ohio: kun. T. Narbutas, J. Mikonis, dr. J. Balčiūnas, J. Staniškis; dr. P. Žemaitis (Mich.), dr. V. Vaitkus (Mass.), Pr. Grušas (Calif.), kun. P. Brazauskas (Oregon), dr. J. Sungaila (Canada), kun. J. Juodeika (N. Mexico), A. Barzdukas (Va.), J. Rygelis (Conn.), kun. dr. P. Ragažinskas (Texas).

AUKOJO "ATEIČIAI" PAREMTI:

$100.00: Chicagos Ateitininkų Sendraugių Skyr.; **$25.00:** Bostono Ateitininkų Sendraugių Skyr.; **po $10.00:** prof. kun. St. Yla (Conn.), Vyt. Šoliūnas (Ill.); **$5.00:** D. Giedraitis (Mass.); **po $3.00:** J. Žilionis (Ohio), P. Tamulionis (Ohio); **po $2.00:** Z. Stravinskienė (Canada), K. Ulozaitė (Canada), L. Žilevičiūtė (Calif.), A. Ingaunis (Ill.), G. Budrytė (Ill.), kun. A. Kardas (N. Y.); **po $1.:00:** K. Kaknevičius (Canada), V. Kolyčius (Canada), J. Palys (Canada), B. Šilvienė (Australia), Vl. Pauža (Mich.).

AUKOJO UŽSIENIO MOKSLEIVIJOS PRENUMERATAI APMOKĖTI:

$10.00: P. Mikšys (Ohio); **po $5.00:** A. Polikaitis (Calif.), J. Sadūnas (Ill.), I. Kazlauskas (N. Y.); **po $3.00:** kun. C. Auglys (Penn.), J. Karnevičius (Canada).

REDAKCIJA ATSAKO

*

Liepai: rašai gerai, tik nesigėdink redakcijai atsiųsti kelis žodžius apie save. Norėtumėm žinoti tavo vardą ir pavardę.

*

Mirgai Pakalniškytei: vertimas geras ir įdomus, bet kodėl raudonai parašei? Dabar mes turim visą perrašyti, o tas užims laiko.

*

pjlp, res ir rūgštelei: atsiųskit savo pavardes, negi taip jau bijot, kad atspausdinsim? Redakcija negali nieko spausdinti, kad ir slapyvardžiu, nežinodama autoriaus pavardės.

*

Aleksandrui Pakalniškiui: matai, — atspaudėm vieną tavo dalyką. Panašiai bus ir su kitais; rašyk daugiau.

*

Kęstučiui Sušinskui: įdėjom truputį pataisę. Pastudijuok pataisymus, jei pastebėsi. Perskaityk gerą poezijos knygą. Tada vėl parašyk ATEIČIAI.

*

Philadelphijos jaun. moksleiviams: bravo! Spausdinsim ir laukiam daugiau jūsų rašinių.

---

gyveno kartą . . .

Kartą gyveno trys broliai: du buvo gudrūs, o trečias — sportininkas. Begyvendamas su broliais, sportininkas gavo menkavertiškumo kompleksą, tad vieną sykį jis broliams ir sako:

— Judu, mano broliai, nieko neišmanot! Aš esu daug geresnis už jus!

Pasižiūrėjo broliai į vienas kitą, nusišypsojo ir sako:

— O kodėl gi tu geresnis?

— Todėl, kad aš turiu didesnius muskulus, negu jūs! — sako jisai.

Vėl pasižiūrėjo broliai į sportininką ir mato: tikrai dideli jo muskulai. Tiesą pasakius, — vieni muskulai: nei protui nei nugarkauliui vietos taip ir nebelieka.

— Gerai, — sako broliai, matom, kad atrodai kaip graikų dievaitis; už tai mes važiuodami pasiimsime tave į Kultūros Kongresą.

— Ar kūno kultūros, ar tik kultūros?

— Visokios kultūros, — sako broliai, — kultūra dabar labai madoje: net ir komunistai jau mėgina darytis "kultūringais" — visus komisarus daro "menininkais", "rašytojais" ir "redaktoriais".

— Aš noriu pažiūrėti, kaip jie tai daro, — sako sportininkas.

— Ar tu pašėlai? — sako broliai, — tave apgaus: parodys tau politruką, o tu manysi, kad Vytautą Didįjį susitikai!

— To tai jau nebus! — atrėžė sportininkas, — Vytautą Didįjį tai jau iš kar-

to atpažinčiau; mačiau jo "pikčierių" pas dėdę "saliūne".

Vėl pasižiūrėjo broliai į vienas kitą ir nieko nebesakė.

Gi sportininkas pradėjo aiškinti:

— Aš nesu joks politikierius ar veikėjas. Man rūpi tik vienas dalykas pasaulyje ir tai yra — sportas. Sportas neturi jokios ideologijos, ir todėl aš galiu sportuoti su kuo tik aš noriu. Jeigu aš panorėsiu sportuoti su bedieviais ir komunistais, tai niekas man to negali uždrausti!

Broliai jam ir sako:

— Bet argi tu nesupranti, kad komunistai pripažįsta tokias sporto rūšis, kuriose tu, broli, jokios praktikos neturi; be to, jie visai kitus sporto pavadinimus vartoja. Ar neturėsi nesusipratimų?

— Kaip tai? Bėgimas yra bėgimas, krepšinis yra krepšinis, o beisbolas yra beisbolas! — sako sportininkas.

— Nevisai; bėgimas — pas juos reiškia bandymą patekti į Vakarus; krepšinis yra žmonių mėtymas į kalėjimus, o beisbolas — lošimas tardymo metu . . .

Nepatikėjo brolis sportininkas ir išvažiavo.

Pasilikę broliai sėdėjo ir galvojo:

— Įdomu, ar mūsų brolis išmoks ką nors apie patį populiariausią sovietinį sportą: šaudymą . . .

— — —

Sukalbamas žmogus derinasi prie pasaulio. Nesukalbamas žmogus nuolatos bando derinti pasaulį prie savęs. Vadinasi, visas progresas pareina nuo nesukalbamo žmogaus.

George Bernard Shaw

— — —

KRYŽIAŽODŽIO (pusl. 218) ATSAKYMAI

Skersai: 2. Briedžiai. 5. Mes. 7. Žemuogė. 8. Gi. 9. Kiškis. 10. Lokys. 12. Uodą. 13. Nėra. 14. Eglė. 16. Štai. 17. Sutemo. 18. Genys. 19. Stumbrai.

Žemyn: 1. Stirnos. 3. Ims. 4. Iltis. 5. Neš. 6. Mėlynės. 7. Žibutė. 8. Gyvatės. 11. Griovė. 15. Grybas.

KULTŪRA

Kultūrą kelt ir išlaikyt
Žmogus kiekvienas turi;
Jos dėliai vargti ir kentėt,
Ir nusiimt kepurę.

Praėjo vasara graži,
Kai saulė kepė "skūrą",
Kai nejučiomis, pamaži
Nusmuko ir kultūra.

Kultūrą kelt ir išlaikyt
Tai tikslas — geležinis;
Net knygų nėr' kada skaityt, —
Kai bonka prie krūtinės.

Kultūros dėlei, naktimis,
Balius ir šokius rengiam,
Jos dėlei griežiam dantimis
Ir prie bokalų žvengiam.

Dėl jos — tu vargti daug gali
Išverst storiausią mūrą!

— — — — —

Ir kai stikliuką pakeli, —
Pakyla ir kultūra . . .

ALp(LKA)1786
1967, Nr.7

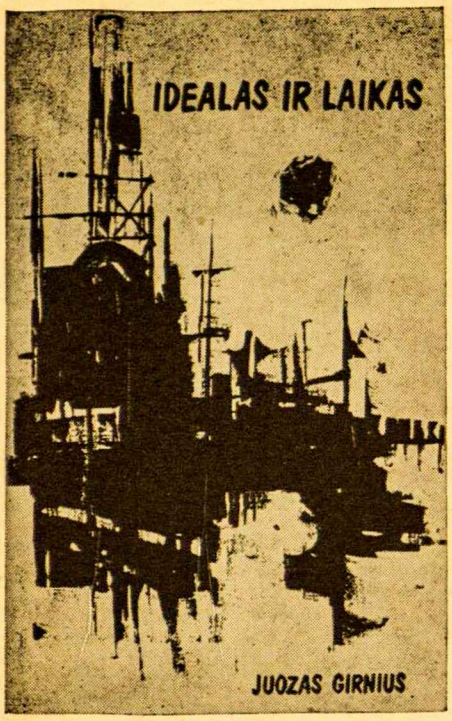

Jau pasirodė —

DR. JUOZO GIRNIAUS

IDEALAS IR LAIKAS

Ateitininkų Federacijos Vado dr. Juozo Girniaus išplėtota paskaita, skaityta Ateitininkų Kongrese Toronte 1965 m. — Ateitininko uždaviniai šio meto tikrovėje. Kaina $4.00.

Kiti Ateities knygų leidyklos leidiniai

ALKANA ŽEMĖ, Stasės Šakytės eilėraščiai, 1967	$2.00
GRUODAS, Antano Jasmanto eilėraščiai	3.00
LIETUVA, vaizdų albumas. Vytauto Augustino, 1955	5.00
ŠVENTASIS PIJUS X, redaguota kun. J. Petrėno, 1958	2.00
MARIJA, GELBĖKI MUS, Sibiro lietuvaičių maldos, 1959	1.00
ŠVIESOS MERGAITĖ, Prano Naujokaičio eilėraščiai, 1959	2.00
AKMENS ŠIRDIS, Prano Naujokaičio eilėraščiai, 1960	2.00
VEIDRODIS JŪROS DUGNE, Vitalijos Bogutaitės eilėraščiai, 1960	2.00
ATEITININKŲ VADOVAS, kun. Stasio Ylos, 1960	4.00
STASYS ŠALKAUSKIS, prof. Juozo Ereto, 1960	4.00
SACRA VIA, Alfonso Tyruolio eilėraščiai, 1961	1.50
VASAROS MEDŽIUOSE, Danguolės Sadūnaitės-Sealey eil., 1961	1.50
ELEMENTORIUS Ė, Igno Malėno, 1961	2.00
NIEKŠYBĖS PASLAPTIS, prof. Antano Maceinos, 1964	4.00
ŠVENTASIS AUGUSTINAS, Giovani Papini, 1966	3.00

Knygos gaunamos pas platintojus ir leidykloje adresu:

ATEITIS K. L. % Rev. V. Dabušis, 147 Montgomery Pl., Paterson, N. J.

90. 725. 21